

Bu kitaba sığmayan
daha neler var!

eba
www.eba.gov.tr

Karekodu okut, bu kitapla
ilgili EBA içeriklerine ulaş!

Teknoloji Yolculuğumuz

**BU DERS KİTABI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINCA
ÜCRETSİZ OLARAK VERİLMİŞTİR.
PARA İLE SATILAMAZ.**

ISBN: 978-975-11-6919-8

Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin Beşinci Maddesinin İkinci Fıkrası Çerçevesinde Bandrol Taşınması Zorunlu Değildir.

MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

PORTFOLYO HAZIRLAMA 11-12

DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ

PORTFOLYO HAZIRLAMA

M
O
D
A
TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

11-12
DERS MATERYALI

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSESİ
MODA TASARIM TEKNOLOJİLERİ ALANI

PORTFOLYO HAZIRLAMA

11-12
DERS MATERYALİ

YAZARLAR

Ahmet Yaşar YASAVBULAT

İsmail GÜNDÜZ

Nazmiye BATMAN

Niyazi IŞIK

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI .....: 8317
YARDIMCI VE KAYNAK KİTAPLAR DİZİSİ .....: 2209

Her hakkı saklıdır ve Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Ders materyalinin metin, soru ve şekilleri kısmen de olsa hiçbir surette alınıp yayımlanamaz.

HAZIRLAYANLAR

Dil Uzmanı: Zeynep Gümeysa AKSEL KURT

Rehberlik Uzmanı: Muzaffer Gülsüm TÜRKELİ

Ölçme ve Değerlendirme Uzmanı: Yasemin Duygu ESEN

Görsel Tasarım Uzmanı: Aysun ERTEN

Songül ŞAHİN

ISBN: 978-975-11-6919-8

Millî Eğitim Bakanlığının 24.12.2020 gün ve 18433886 sayılı oluru ile Meslekî ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünce ders materyali olarak hazırlanmıştır.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

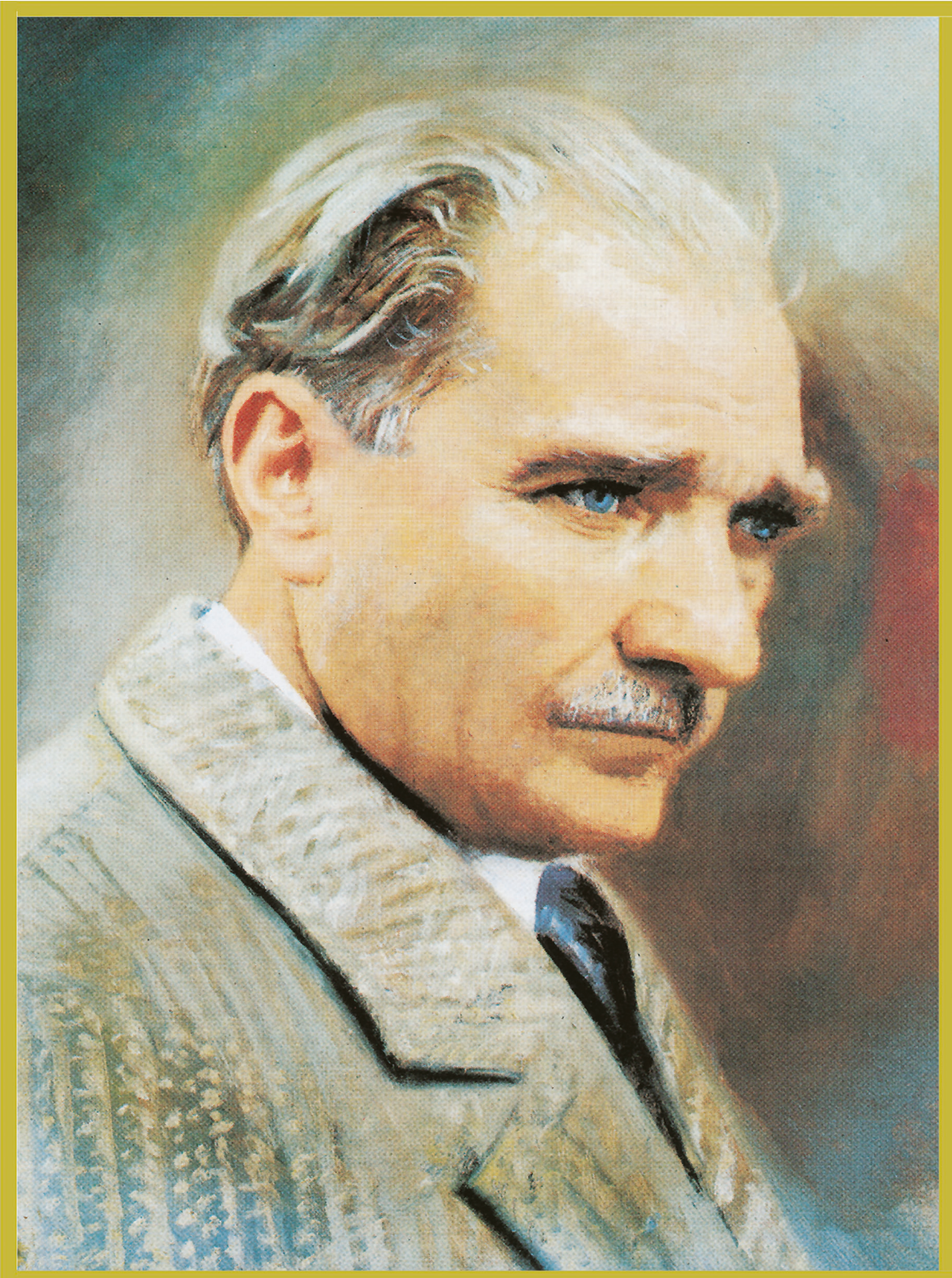
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaît bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

DERS MATERYALİNİN TANITIMI	11
----------------------------------	----

1. ÖĞRENME BİRİMİ

1. KOLEKSİYON KAVRAMI	14
1.1. KOLEKSİYON KAVRAMI VE ÖNEMİ	14
1.1.1. Moda, Tasarım, Koleksiyon, Konsept, Kreasyon, Stilist, Styling (Nihai Biçimlendirme), Hedef Kitle, Hikâye Panosu, Trend, Pazar, Portfolyo, Marka Kavramları	15
1.1.2. Koleksiyon Hazırlamanın Önemi	21
1.2. KOLEKSİYON HAZIRLAMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER	22
1.2.1. Yaş, Cinsiyet, Kültür, İklim, Mevsim, Sosyal Çevre ve Yaşantı vb. Faktörler	22
1.2.2. Toplumu Etkileyen Sosyal Akımlar	23
1.2.3. Moda Akımları	24
1.3. KOLEKSİYON ÇEŞİTLERİ	27
1.3.1. Hazır Giyim/Endüstriyel Tasarım	29
1.3.2. Avangarde Tasarım	30
1.4. KOLEKSİYON HAZIRLAMA AŞAMALARI	30
1.4.1. Pazar Araştırması ve Hedef Kitlenin Belirlenmesi	31
1.4.2. Konsept Araştırma Süreci	32
1.4.3. Tema Örgüsü Kavramı	32
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	33

2. ÖĞRENME BİRİMİ

2. KOLEKSİYON HAZIRLAMA	36
2.1. KUMAŞ, RENK, DESEN, AKSESUAR, TREND VE ESİN KAYNAĞI ARAŞTIRMASI	37
2.1.1. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Kumaş Araştırması	37
2.1.2. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Renk Araştırması	37
2.1.3. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Desen Araştırması	38
2.1.4. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Aksesuar Araştırması	38
2.1.5. Trend Araştırması	39
2.1.6. Esin Kaynağı Araştırması	40
2.2. RENK / HİKÂYE PANOSU	41
1. UYGULAMA: Hikaye Panosu Hazırlama	43
2.3. MODEL TASARIMI	44
2.3.1. Koleksiyon Ön Eskiz Çalışmaları	45
2.3.2. Koleksiyon Artistik Çizimleri	49
2.3.3. Hazırlanan Koleksiyondan Model Belirleme	51
2.3.4. Elbise Teknik Çizimi	51
2.3.5. Belirlenen Elbise Modelinin Teknik Çizimi	52
2. UYGULAMA: Öz Eskiz ve Artistik Elbise Çizimi	53
2.4. ÖLÇÜ FORMLARI VE KALIP HAZIRLAMA İŞLEMLERİ	54
2.4.1. Ana ve Yardımcı Malzemeler	54
2.4.2. Ölçü Tabloları Hazırlama	54
2.4.3. Numune İçin Teknik Föy Hazırlama	56
2.4.4. Numune Ürünün Kalıplarını Hazırlama	57
3. UYGULAMA: Elbise Model Uygulama Çizimi	58
4. UYGULAMA: Elbise Model Uygulama Açma Çizimi	60
5. UYGULAMA: Elbise Şablon Çizimi	62
2.4.5. Pastal Planı Hazırlama	64
6. UYGULAMA: Model Uygulamalı Elbise Pastal Planı Hazırlama	65
2.4.6. Numune Ürünün Maliyet Hesabını Çıkarma	67
2.5. NUMUNE ÜRÜN DİKİMİ	67
2.5.1. Numune Ürün Kesimi	67
7. UYGULAMA: Model Uygulamalı Elbise Pastal Planı Hazırlama	68
2.5.2. Numune Ürün Dikimi	70
8. UYGULAMA: Elbise Dikim İşlemi	71
2.5.3. Numune Ürünün Canlı ve Cansız Manken Üzerinde Provası	73
9. UYGULAMA: Elbise Prova İşlemi	74
2.5.4. Numune Ürünün Süsleme İşlemleri	75
2.5.5. Portfolyo Dosyası Hazırlama	76
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	77
KAYNAKÇA	79
CEVAP ANAHTARI	81

DERS MATERYALİNİN TANITIMI

Öğrenme biriminin adını ve sıra numarasını gösterir.

1. KOLEKSİYON KAVRAMI

1.1. KOLEKSİYON KAVRAMI VE ÖNEMİ

1.2. KOLEKSİYON HAZIRLAMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1.3. KOLEKSİYON ÇEŞİTLERİ

1.4. KOLEKSİYON HAZIRLAMA AŞAMALARI

TEMEL KAVRAMLAR

- Avangarde tasarım
- Hazır giyim
- Hikaye panosu
- İklim
- Koleksiyon
- Konsept
- Kreasyon
- Kültür
- Marka
- Moda
- Pazar
- Portfolyo
- Sosyal çevre
- Stilist
- Tasarım
- Tema örgüsü
- Trend

13

Öğrenme birimdeki konu başlıklarını gösterir.

Öğrenme birimi ile ilgili etkileşimli kitap, video, ses, animasyon, uygulama vb. ilave kaynaklara yönlendiren karekodu gösterir.

Öğrenme biriminde geçen temel kavramları gösterir.

Öğrenme birimine başlarken konu ile ilgili hazırlık sorularını gösterir.

1. KOLEKSİYON KAVRAMI

HAZIRLIK SORULARI

- "Koleksiyon hazırlamak" kavramı size neler düşündürüyor? Düşüncelerinizi sınıfta, arkadaşlarınızla paylaşınız.
- Hangi modacıların koleksiyon tasarımlarını başarılı buluyorsunuz? Düşüncelerinizi nedenleri ile birlikte açıklayınız.
- İlkbahar-yaz koleksiyonu hazırlamak isterseniz nasıl bir koleksiyon hazırlarsınız? Neden?

1.1. KOLEKSİYON KAVRAMI VE ÖNEMİ

Günün modasına uygun, hedef kitlenin estetik algılarına hitap eden nitelikte tasarımların özgün yorumları ile tasarlanan ve üretim ürününe dizisine **koleksiyon** denir.

Giyim firmaları, moda bazında satışları zorlaşması, müşteri taleplerini karşılamamaları gibi nedenlerden dolayı hem rekabet gücünü hem de kâr marjlarını arttırmak için güncel ve modaaya uygun tasarımlarla hedef kitlenin isteklerini karşılayacak koleksiyonlar hazırlar.

14

Öğrenme biriminin sıra numarasını gösterir.

Araştırma yapılacak konuları içeren bölümü gösterir.

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Portfolyo

Portfo ve folio kelimelerinden oluşmuştur. Portfo, kâğıt, dösya ve ekstre anlamına gelir. Enüla ile eşyaktır, sunmak ve hazırlamak anlamlarını taşır. Kıyım veya kutuma ait çalışmalarını örnekle, Evraklandırma, evrak cantası, doküman gibi anlamlara karşılık gelmektedir. Bu dösyalde, kıyım ve sunma değerlendirmek istenenlerin değerlendirilmesini kolaylaştıracak ve sağlıklı karar vermede yardımcı olacak nitelikte bir araçtır. Kişinin ve firmasının çalışmalarını ve özgeçmişini de kapsayan detaylı çekimlerdir (Görsel 1.12).

Marka

Bir işletmenin mal veya hizmetlerini bir başka işletmenin mal veya hizmetlerinden ve benzerlerinden ayırmaya yarayan, o malın/işletmenin simgesi olan, resim ya da harften oluşan özel işaretir. (Görsel 1.13).

ARAŞTIRILIM

Beğlendiğiniz bir markanın veya tasarımcının ilkbahar/yaz koleksiyonuna araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sunum haline getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

20

1.1.2. Koleksiyon Hazırlamanın Önemi

Hazır giyim işletmeleri, satış performansına göre ya faslon olarak faaliyet gösteren ya da kilitli koleksiyonlarını hazırlayıp mevcut pazarlarda daha fazla yer edinmek için çabalar. Değişen pazar koşulları nedeniyle bir koleksiyon hazırlama ya da koleksiyon hazırlama filer daha cazip hale gelmiştir. Firmalar, olgunlaşmış koleksiyon yardımıyla hedef kitlenin beğenmesini kazanmaya amaçlar ve markalarını üst seviyeye taşıyarak pazardan daha fazla pay almaya hedefler.

Firmalar, hedef kitleyi tespit ettikten sonra moda otoriteleri tarafından saptanmış, ruftusunda hazırlanmış, hitap edeceği kitleden vereceği mesajı ve ürün sunum şekline batar, bütün hâlinde tasarımları bir koleksiyon olarak sunmaya amaçlar. Koleksiyonlar, dönemlerde az parçalarla "tasımlı koleksiyon" olarak da sunulabilir (Görsel 1.14).

Fason: Malzemesi marka sahibi tarafından kararlaştırılarak başka firmaya yaptırılan mal, fason mal (Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük)

BUNLARI BİLİYOR MUSUNUZ?

Tarihteki ilk giyim tasarımcısı Charles Frederick Worth, 1845'te İngiltere'de doğmuştur. 19 ve 20. yüzyılın en önemli moda modacılarından biri olan House of Worth (Haus) kim giyilmesini istediğini belirten tasarımcıdır. Birçok moda tarihçisi babası olarak kabul edilir. Ayrıca Worth müşterileri kendine getirmeyi ve kendi tasarımlarını yaygınlaştırmayı başaran ve başarılı tasarımcıdır. Yine Worth, Haute couture kavramını tanımlayan tasarımcıdır. Haute couture, "yüksek moda" anlamına gelir. Ayrıca Worth, Haute couture kavramını tanımlayan tasarımcıdır. Yine Worth, Haute couture kavramını tanımlayan tasarımcıdır. Yine Worth, Haute couture kavramını tanımlayan tasarımcıdır.

21

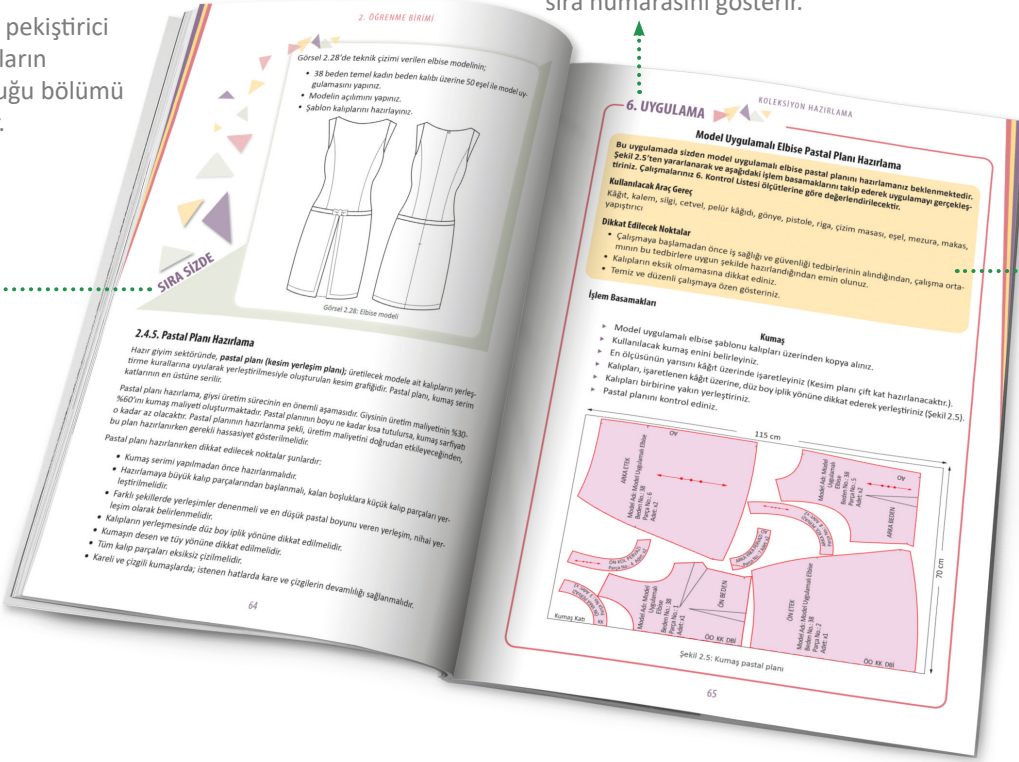
Öğrenme biriminin adını gösterir.

Konuyla ilgili ek bilgilerin verildiği bölümü gösterir.

Konuyla ilgili merak uyandıran ek bilgileri içeren bölümü gösterir.

Uygulama sayfasını ve uygulama sıra numarasını gösterir.

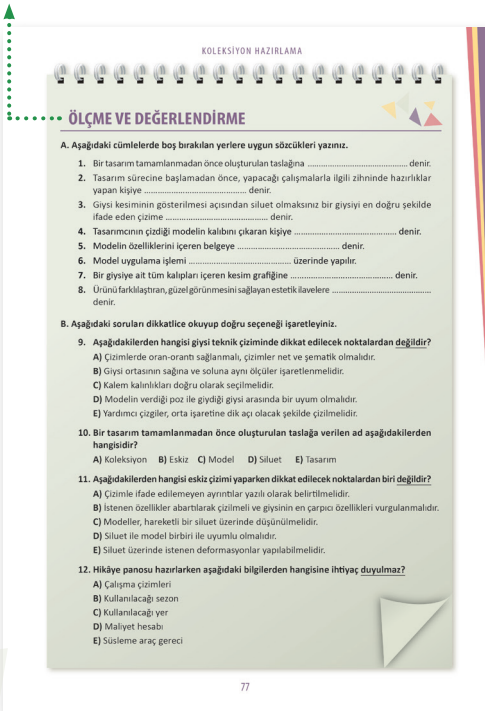
Konuyu pekiştirici çalışmaların bulunduğu bölümü gösterir.

Uygulama yönergesini, uygulamada kullanılacak araç gereci ve dikkat edilecek noktaları içeren bölümü gösterir.

Öğrenme biriminin sonunda yer alan ölçme ve değerlendirme sorularını gösterir.

Uygulama sonunda performansı değerlendiren kontrol listesini gösterir.

Ölçme ve değerlendirme sorularının cevap anahtarını gösterir.

Görsel ve şekillerin kaynakçasına ulaşmayı sağlayan karekod ve bağlantı adresini gösterir.

6. KONTROL LİSTESİ		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2. Kalıpları düz boy iplik yönüne dikkat ederek yerleştirdi.	☐	☐
3. Kumağı ekonomik kullandı.	☐	☐
4. Kesim planı üzerinden metraj hesabı yaptı.	☐	☐
5. Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
6. Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmaları tekrar ediniz.

CEVAP ANAHTARI

1. Öğrenme Birimi		2. Öğrenme Birimi	
A	B	A	B
1. portfolyo	10. B	1. eski	9. D
2. tasarımcı	11. A	2. tasarımcı	10. B
3. konsept	12. D	3. teknik çizim	11. A
4. veri	13. C	4. modelist	12. D
5. hikâye panosu		5. teknik foy	13. B
6. trend		6. baz kalıp	
7. avantgar giyim		7. pastal planı	
8. bohem		8. süsleme	
9. hazır giyim			
10. pazar araştırması			

GÖRSEL VE ŞEKİL KAYNAKÇASI

Ders materyalinde bulunan görsel ve şekillerin kaynaklarına aşağıda verilen karekod okutarak ya da bağlantı adresini kullanarak ulaşabilirsiniz.

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/kaynak.php?MOD=2957>

1.1. KOLEKSİYON KAVRAMI VE ÖNEMİ

1.2. KOLEKSİYON HAZIRLAMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

1.3. KOLEKSİYON ÇEŞİTLERİ

1.4. KOLEKSİYON HAZIRLAMA AŞAMALARI

TEMEL KAVRAMLAR

- Avangarde tasarım
- Hazır giyim
- Hedef kitle
- Hikaye panosu
- İklim
- Koleksiyon
- Konsept
- Kreasyon
- Kültür
- Marka
- Moda
- Pazar
- Portfolyo
- Sosyal akım
- Sosyal çevre
- Stilist
- Tasarım
- Tema örgüsü
- Trend

1. KOLEKSİYON KAVRAMI

HAZIRLIK SORULARI

1. “Koleksiyon hazırlamak” kavramı size neler düşündürüyor? Düşüncelerinizi sınıfta, arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Hangi modacıların koleksiyon tasarımlarını başarılı buluyorsunuz? Düşüncelerinizi nedenleri ile birlikte açıklayınız.
3. İlkbahar-yaz koleksiyonu hazırlamak isterseniz nasıl bir koleksiyon hazırlarsınız? Neden?

Görsel 1.1: Koleksiyon hazırlama

Koleksiyon, moda tasarımcılarının belli sezonlar için ortaya koyduğu tüm çalışmalarını niteleyen özel bir kavramdır. Türk Dil Kurumu Güncel Sözlük'te; “Moda evlerinin giyimdeki yenilikleri tanıtmak için düzenlediği defilelerde gösterilen modellerin bütünü.” olarak tanımlanmaktadır. Tasarımcıların, tüketicilerin ihtiyaçları ve istekleri doğrultusunda hazırladıkları tasarımlara **koleksiyon** denir.

Moda, en genel tanımıyla giyim sektöründeki kısa ya da uzun vadeli değişimdir.

Hazır giyim sektöründe, moda akımlarının etkisiyle hızla değişen modayı yakalamak ve satışların sürekliliğini sağlamak için koleksiyon satışı câzip hale gelmiştir. Bu sebeple sektör, koleksiyon tasarımlarına ağırlık vermiştir.

Koleksiyon hazırlama süreci; ön hazırlık, tasarım, üretim ve satış aşamalarını kapsar (Görsel 1.1).

1.1. KOLEKSİYON KAVRAMI VE ÖNEMİ

Günün modasına uygun, hedef kitlenin estetik algılarına hitap eder nitelikte tasarımcıların özgün yorumları ile tasarlanan ve üretilen ürünler dizisine **koleksiyon** denir.

Giyim firmaları; model bazında satışların zorlaşması, müşteri taleplerini karşılayamamaları gibi nedenlerden dolayı hem rekabet gücünü hem de kâr marjlarını arttırmak için güncel ve moda uyumlu tasarımlarla hedef kitlenin isteklerini karşılayacak koleksiyonlar hazırlar.

1.1.1. Moda, Tasarım, Koleksiyon, Konsept, Kresyon, Stilist, Styling (Nihai Biçimlendirme), Hedef Kitle, Hikâye Panosu, Trend, Pazar, Portfolyo, Marka Kavramları

Koleksiyon kavramı ile birlikte öğrenilmesi gereken ve bu kavramı tamamlayan başka bazı kavramlar vardır.

Moda

Moda kelimesi, Latince “hemen, şimdi” anlamına gelen “modo” kelimesinden gelmektedir. Türk Dil Kurumu Bilim ve Sanat Terimler Sözlüğü’nde; “Göreneğe bakarak daha kısa süreli olan, çabuk değişebilen, öykünme yoluyla yayılan geçici davranış, giyim ve yaşam biçimi.” olarak tanımlanmaktadır.

Moda dendiğinde ilk olarak akla stil, tarz ve giyim gelmektedir (Görsel 1.2). Bunun yanında moda, yaşamın çoğu alanında görülebilecek kadar geniş bir kavramdır. Sanat, mimari, edebiyat gibi birçok alanda moda kavramı ve moda akımları mevcuttur.

Görsel 1.2: Moda

Tasarım

İngilizce ve Fransızcadaki “desing” kelimesinin karşılığı olarak kullanılan tasarım kelimesi, aslen Latince kökenlidir. Farklı tanımlara sahiptir.

Kelime; “tasar” kelimesinden türemiştir. Tasar kelimesi “düşünmek, planlamak”, tasarlamak ise “ortaya çıkarmak” anlamına gemektedir.

Tasarım; üretimin ön safhasını oluşturan hayal, merak ve düşüncenin çizgiye aktarımıdır. Bir ürünün tümü, bir parçası veya üzerindeki süsleme, çizgi, şekil, biçim, renk, doku, malzeme gibi insan duyuları ile algılanan çeşitli unsurların oluşturduğu bütündür (Görsel 1.3).

Görsel 1.3: Tasarım

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Koleksiyon

Türkçeye Fransızcadan geçmiş bir sözcüktür. Fransızcadaki collection “toplama, biriktirme” sözcüğünden alıntıdır.

Koleksiyon, modanın ortaya çıkardığı tüm çalışmalarını niteleyen özel bir kavramdır. Koleksiyon dendiğinde akla ilk olarak kıyafetler gelse de ayakkabı, çanta, şapka gibi aksesuar çeşitleri de koleksiyonları oluşturan parçalardır.

Tasarlanan koleksiyonlar, kişilerin istek ve beklentilerine uygun olması amacını taşır. Hazırlanan tüm koleksiyonlar, üzerinde modacılarından bir iz taşır. Modacılar, koleksiyonlarını mevsimlere, dönemlere veya tamamen özgün çizgilere göre belirler (Görsel 1.4). Koleksiyon hazırlayan tasarımcılar; toplumsal beklentiler, popüler çizgiler ve renkler ile kumaş çeşitleri gibi onlarca farklı değişken arasından beğeni kazanacak tasarımları yaratmak zorundadır.

Görsel 1.4: Erkek giyim koleksiyonu

Konsept

Türkçede sıklıkla kullanılan, Fransızca kökenli bir sözcüktür. **Konsept**; görüş, anlayış, düşünce, tarz, düzen ve yeni fikir gibi birçok anlamda kullanılmaktadır. Giyim alanındaki karşılığı ise “uyumlu, yeni, popüler, farklı, kendine özgü”dür.

Firmalar “konsept” sözcüğünü “yenilik veya yeni ürün grubu” anlamlarında kullanır. Reklam sektöründe, komple bir çalışmayı veya tüm çalışmalardan oluşan bir tasarımı ve uygulamayı anlatmakta kullanır (Görsel 1.5).

Görsel 1.5: Konsept

Kreasyon

Fransızca kökenli bir sözcüktür. Kreasyon, yeni bir şey ortaya koymak anlamına gelir. Moda ve giyim alanında **kreasyon**; tasarımcıların çeşitli renk ve çizgisel dokunuştaki tasarımlarını yaratıcılıkla birleştirerek ortaya koydukları yeni modellerin bütünüdür.

Moda kreasyonlarının giyimden geçmişten gelen özelliklerini günün çağdaş çizgileriyle harmanlama ve bir üst boyuta taşıma işlevi de bulunur. Her zaman daha şık, estetik tasarımlar ortaya koymayı amaçlayan giyim kreasyonlarına; yıl, mevsim, marka ismi gibi genel isimler verilir (Görsel 1.6). Mevsim isimleriyle anılan kreasyonların sonbahar, kış, ilkbahar, yaz ve sonbahar/kış, ilkbahar/yaz kreasyonları gibi çeşitleri bulunur.

Görsel 1.6: Kreasyon

Stilist, Styling (Nihai Biçimlendirme)

Stilist sözcüğü, Türkçede oldukça sık kullanılan Fransızca kökenli bir sözcüktür. Moda tasarımcısı olarak da bilinen ve bu mesleği yapan kişilere **stilist**, yapılan işe ise **stilistik** denir.

Stilist; giyim sektöründe, temel giyim ihtiyacını karşılamak üzere çeşitli kıyafet tasarımları yapan, giyim kuşamda yeni bir biçim ortaya koyan, yaratıcı modaya yön veren, yeni tasarımlar geliştiren ve kumaşla ilgili dokuma, örme, baskı tasarımı ve desen gibi teknik bilgi ve detaylara sahip, alanında ürünler veren, ürünlerin oluşumunu sağlayan, alanında gerekli eğitimleri almış uzman kimse-dir (Görsel 1.7).

Stilistin kıyafeti özel ya da standart hazır giyime uygulamak için tasarım yapması ve yaratıcılığını kullanmasının yanı sıra birtakım çizim tekniklerini de bilmesi gerekir. Tasarımlar, "elle çizim yapma" ya da "bilgisayar programı ile çizim yapma" teknikleri kullanılarak yapılır.

Görsel 1.7: Stilist çalışması

Görsel 1.8: Hedef kitle

Hedef Kitle

Firmaların marka ve ürünleri ile mesajlarını iletmek istediği müşteri topluluğudur. Aynı zamanda, yapılan pazarlama faaliyetleri karşısında kendilerinden eylem ve düşünce değişimi beklenen kişiler, gruplar olarak da tanımlanır.

Planlanmış stratejik çalışmalar ile bu çalışmaların sonucunda verilmek istenen mesajın ulaşması amaçlanan kişi, kitle ya da belirli bir grup müşteri olarak da tanımlanabilir (Görsel 1.8).

Hedeflenen kitlenin demografik yönleri (yaş, cinsiyet, eğitim, meslek, gelir düzeyi vb.), psikolojik yönleri (algılama, öğrenme, alışkanlıklar vb.), sosyolojik yönleri (kültür, toplumsal sınıf vb.) dikkate alınarak analiz yapılır ve ihtiyaçlar belirlenir.

Hikâye Panosu

Esinlenmek amacıyla oluşturulan panodur. Tasarımın ortaya çıkmasında esin kaynağı olan objeler hakkında bilgi, resim, yazı ve yaratıcılığa bağlı olarak pek çok şey içerebilir. Kolaj çalışması veya dosya hâlinde hazırlanır. Kısacası tasarımın hangi esin kaynaklarından ilham alınarak oluşturulduğunu gösteren panodur. Hikâye panosunun amacı, tasarımcıya ilham kaynağı olmasıdır (Görsel 1.9).

Görsel 1.9: Hikâye panosu örnekleri

Trend

Pek çok insan tarafından belirli bir dönemde yoğun şekilde tercih edilen, ilgi çeken ve beğenilen, belli zaman dilimine hâkim olan bir konu ya da eşya olarak ifade edilir. Hemen her dilde, günümüzdeki karşılığıyla “eğilim, akım, yönelim, gidişat” anlamına gelen sözcük; isim ve fiil olarak kullanılır.

Trendler; herhangi bir alanda toplumun ya da topluluğun genel yönelimini gösterdiği için iş ve bilim dünyasının geleceğe dair planlarında büyük öneme sahiptir. Teknoloji, yayıncılık, aksesuar, mobilya, mimari, gıda, ev aletleri gibi pek çok alanda karşılaşılan trend kavramı daha çok moda dünyasında öne çıkmaktadır. Burada özellikle bilinmesi gereken nokta, trendin günlük modayı ifade etmediği ancak modayı içine alan ve yönlendiren bir kavram olduğudur. Örneğin Covid-19 pandemi döneminde tüm dünyada birçok alanda trendler değişmiştir. Moda dünyasında da bu trendlerin etkisiyle farklı maske tasarımları ve kıyafetle uyumlu maskeler üretilmiştir (Görsel 1.10).

Görsel 1.10: Kıyafetle uyumlu maske

Pazar

Mal ve hizmetlerin satışa sunulduğu, alıcıların ve satıcıların karşılaştıkları, mal sahipliğinin değişiminin yapıldığı yere **pazar** denir. Pazar, bir mal veya hizmetin bugünkü tüketicileri ile gelecekte tüketici olabilecek tüm kişi, kurum ve kuruluşları kapsar.

Arz ve talebin bulunmadığı yerde pazardan söz edilemez. Üretici malını satmak, tüketici de ihtiyaç duyduğu malı satın almak ister. Her iki tarafın bu isteğine pazar cevap verir. Pazar hem üretici hem de tüketici için tasarruf sağlar. Pazar araştırması yeni ürünlerin tanıtılması ve tanınması için oldukça önemli bir fırsattır (Görsel 1.11).

Görsel 1.11: Pazar araştırması

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Portfolyo

Porte ve feuille kelimelerinden oluşmuştur. Porte; kâğıt, dosya ve evrak anlamına gelir. Feuille ise taşımak, sunmak ve hazırlamak anlamlarını taşır. Kişiyi veya kuruma ait çalışmaların tümüdür. Evraklandırma, evrak çantası, doküman gibi anlamlara karşılık gelmektedir. Bu dosyalar, kişiyi veya firmayı değerlendirmek isteyenlerin değerlendirme işini kolaylaştıracak ve sağlıklı karar vermelerine yardımcı olabilecek nitelikte bir araçtır. Kişinin ve firmanın çalışmalarını ve özgeçmişini de kapsayan detaylı çalışmalardır (Görsel 1.12).

Görsel 1.12: Portfolyo çalışması

Marka

Bir işletmenin mal veya hizmetlerini bir başka işletmenin mal veya hizmetlerinden ve benzerlerinden ayırmaya yarayan, o malın/işletmenin simgesi olan, resim ya da harften oluşan özel işarettir (Görsel 1.13).

Görsel 1.13: Marka

ARAŞTIRALIM

Beğendiğiniz bir markanın veya tasarımcının ilkbahar/yaz koleksiyonunu araştırınız. Edindiğiniz bilgileri sunum hâline getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

1.1.2. Koleksiyon Hazırlamanın Önemi

Hazır giyim işletmeleri, satış politikasına göre ya fason olarak faaliyet gösterir ya da kendi koleksiyonlarını hazırlayıp mevcut pazarlarda daha fazla yer edinmek için çabalar. Değişen pazar koşulları nedeniyle bir koleksiyon hazırlayıp bu koleksiyonu pazarlama fikri daha cazip hâle gelmiştir. Firmalar, oluşturulan koleksiyon yardımıyla hedef kitlenin beğenisini kazanmayı amaçlar ve markalarını üst seviyeye taşıyarak pazardan daha fazla pay almayı hedefler.

Firmalar, hedef kitleyi tespit ettikten sonra moda otoriteleri tarafından saptanmış, güncel trendlere uygun, pazar istekleri doğrultusunda hazırlanmış, hitap edeceği kitleden vereceği mesaja ve ürün sunum şekline kadar bütün hâlinde tasarlanmış bir koleksiyon ortaya koymayı amaçlar. Koleksiyonlar genel olarak senede iki defa; ilkbahar-yaz ve sonbahar-kış koleksiyonları şeklinde sunulduğu gibi, ara dönemlerde az parçalarla “kapsül koleksiyon” olarak da sunulabilir (Görsel 1.14).

Görsel 1.14: Koleksiyon

Fason: Malzemesi marka sahibi tarafından karşılanarak başka firmaya yaptırılan mal, fason mal.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük

BUNLARI
BİLİYOR MUSUNUZ ?

Tarihteki ilk giyim tasarımcısı Charles Frederick Worth, 1846'da İngiltere'de doğmuştur. 19 ve 20. yüzyılın en ön- de gelen modaevlerinden biri olan House of Worth (Haus ov Wört)'ü kuran bir İngiliz moda tasarımcısıdır. Birçok moda tarihçisi tarafından haute couture [otkutür (özel dikim giysi)]ün babası olarak kabul edilir. Ayrıca Worth modada devrim yaratması ile de tanınır. Charles Frederick; müşterileri kendine getirmeyi ve kendi tasarımlarını yapıp onları giydirmeyi başaran ve terzilik anlayışını yıkan ilk modacıdır. İlk haute couture anlayışını başlatan tasarımcıdır. Haute couture ifadesi “kişiye özgü tasarlanıp yapılan modern kıyafet” anlamı taşımaktadır (Görsel 1.15). Ayrıca markasını etiket olarak kullanan ilk moda tasarımcısıdır. Yılda dört kez defile düzenlemiş, defilelerinde model kullanmıştır.

Görsel 1.15: Haute couture

1.2. KOLEKSİYON HAZIRLAMAYI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Dünya nüfusunun hızla artması, teknolojinin gelişmesi ile birlikte yeni ürünler elde edilmiş böylelikle ürün sayısı ve çeşitliliği fazlaşmıştır. Bu gelişmelere bağlı olarak ticaret hacmi ve rekabet artmıştır. Ticarete konu olan ürünlerden birisi de fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlardan doğan giyimdir. İnsanlar, hızlı değişen sosyal ve teknolojik gelişmeler sonucunda kendilerini dört mevsim yenileyerek giyinmektedir.

Kıyafetler de çağa uygun şekilde yenilenmeli; değişen zevklere, ihtiyaçlara ve daha iyi yaşama arzusuna ayak uydurabilmelidir. Bir hazır giyim ürününün hızla değişen moda akımlarının içerisinde şekillenen ve insan ihtiyaçlara cevap veren tasarım, desen, renk gibi çeşitli özellikleri bir arada bulundurması gerekmektedir. Önceleri yaz ve kış sezonlarında hazırlanan koleksiyonlar, günümüzde her türlü değişime paralel olarak çok kısa zaman dilimlerinde tasarlanmaktadır.

Giyim sektörünün şu andaki konumunu koruyabilmesi ve belirlenen hedeflere ulaşabilmesi için; hızla değişen moda akımlarının içerisinde şekillenen ve tüketici beğenisini kazanacak renk, tasarım, desen gibi unsurları yansıtan giysi koleksiyonları hazırlamaları gerekmektedir. İhtiyaçlara cevap veren ve beğeni kazanan koleksiyonlar hazırlamak, rekabet gücünü arttırmak açısından da oldukça önemlidir (Görsel 1.16).

Görsel 1.16: Yaz dönemi koleksiyonu

1.2.1. Yaş, Cinsiyet, Kültür, İklim, Mevsim, Sosyal Çevre ve Yaşantı vb. Faktörler

Moda tasarımcısı koleksiyon oluştururken hedef kitleyi belirlemeli ve onların zevklerini, ihtiyaçlarını iyi analiz etmelidir.

Hedef kitle belirlenirken dikkat edilmesi gereken faktörler; yaş, cinsiyet, kültür, iklim, mevsim, sosyal çevre, demografik özellikler, yaşam tarzı, fiziksel özellikler, sosyal davranış, değerler, tutumlar ve ekonomik koşullardır. Bu faktörler giysi tasarımında ve koleksiyon oluşturmada hedef kitle açısından dikkat edilecek en önemli unsurlardır.

Hedef kitle doğru tanımlanmalı ve onların giyim tarzı göz önünde bulundurularak bu ölçütlere uygun tasarımlar yapılmalıdır (Görsel 1.17). Bir moda tasarımcısının iyi bir tasarım algısının olması gerekliliğinin yanında, tasarımlarında özgünlüğünü koruması da oldukça önemlidir. Moda tasarımcısı, giyimle ilgili son gelişmelerden haberdar olmalı, toplumun ihtiyaçlarını analiz ederek tasarımlarını yapmalı ve koleksiyonunu oluşturmalıdır.

Görsel 1.17: Çocuk giyim koleksiyonu

1.2.2. Toplumu Etkileyen Sosyal Akımlar

Her sektörde olduğu gibi moda sektöründe de hedef kitle beklentileri doğrultusunda trendler, çizgi, renk ve kumaşlar her dönem farklılık göstermekte ve değişmektedir.

Moda, arz talep sonucu değişir fakat sadece karşılıklı beklentiler ile şekillenmez. Yaşanan her olaydan (sosyal, siyasal, ekonomik, teknolojik, kültürel, sanatsal) etkilenmektedir. Örneğin 1950'li yıllarda yaşanan Küba Devrimi ve Vietnam savaşı silüet ve renk seçiminin yanısıra şapka ve kep gibi aksesuar kullanımına etki ederken öğrenci hareketleriyle zirve yapan hippie modası da özellikle genç yaş grubunun moda trendlerinde uzun dönemli etki yaratmıştır (Görsel 1.18). Moda ile toplumsal yaşam birbirinden ayrı düşünülemez. Moda; estetiği, kültürü, ekonomiyi ve günlük yaşamı birbirinden ayırmaksızın birleştiren dinamik bir olgudur.

Özellikle genç kuşaklarda aynı zevkleri paylaşan, aynı romanlardan ve filmlerden zevk alan, aynı müziği dinleyen, aynı sporu seven ve aynı dünya görüşünü paylaşan genç insanların sayısı gün geçtikçe artmakta ve bu insanların birbirlerini karşılıklı etkileme süresi yeni bir ivme kazanmaktadır. Bu ivme modadaki değişim hızında da görülmektedir. Önceleri, belirli merkezlerden başlayarak oldukça ağır bir tempo ile diğer moda merkezlerine yayılmaya devam eden moda anlayışı yerini çok merkezli, çok renkli, çok yönlü ve hızla değişip yayılan bir moda anlayışına bırakmıştır.

Görsel 1.18: Hippie modası

1.2.3. Moda Akımları

Giyim ve moda sektörü son yıllarda çok hızlı bir değişim ve gelişim göstermiştir. Bunun sonucunda da birçok moda akımı ortaya çıkmıştır. İnsanlar hangi tarzı beğenir ve benimserse onu takip etmeye başlamışlardır. Özellikle 20. yüzyılın başlarında sonra gelişen farklı giyim stilleri ve isimleri ortaya çıkmıştır.

Alternatif Giyim Tarzı - Alternatif Moda: Birçok farklı alt kültürün ve modanın birleşmesiyle oluşan özgün sokak modasıdır (Görsel 1.19).

Askerî Giyim Tarzı: Askerî giyim denilince akla ilk gelen koyu asker yeşili kıyafetler, kamuflaj desenlerdir.

Avangart Giyim Tarzı: Pratik ve günlük yaşamda giyilebilir olmayan ancak sıra dışı malzemelerden yapılan, farklı, yaratıcı ve sanatsal kıyafetlerden oluşan giyim tarzıdır.

Bohem Giyim Tarzı: Giyim için çok para harcamayan, güzel görünmekten ziyade rahatlığa önem veren kişilerin tercih ettiği salaş bir giyim tarzıdır.

Casual (Keşuil)/Günlük Giyim Tarzı: Resmî olmayan, gündelik, rahat, spor giyim dediğimiz, günlük giyim tarzıdır.

Dramatik Giyim Tarzı: Gelenekselliğin aksine moda olduğu açıkça görünen kıyafetlerden oluşan giyim tarzıdır.

Eklektik Giyim Tarzı: Farklı tarzlardan zıt parçaların ve birbirine uyumsuz modellerin ve renklerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan karma moda tarzına denir.

Elegant Giyim Tarzı: Elegant, kelime anlamı olarak “zarif, ince, nazik, kibar” demektir. Modada ise zarif, titiz, düzenli, kaliteli bir duruşu ifade eden giyim tarzıdır (Görsel 1.20).

Fütüristik Giyim Tarzı: Türkçe karşılığı “uzgörü” olan Fütürizm, İngilizcedeki “future” [füçır (gelecek)] sözcüğünden türemiş bir düşünce akımının modaaya yansımasıdır. Zarafeti, hareketi ve rahatlığı yansıtan kumaşlar, renkler ve kesimlerle oluşturulan bir tarzıdır.

Glamorous (Glemırs)/Göz Alıcı Giyim Tarzı: 1970’li yıllarda ortaya çıkan ışıltılı, göz alıcı, dikkat çekici ve gösterişli bir giyim tarzını ifade etmektedir.

Görsel 1.19: Sokak modası

Görsel 1.20: Elegant giyim tarzı

Gotik Giyim Tarzı: Orta çağın karanlık, gizemli, egzotik ve karmaşık yönlerinin ön plana çıktığı bir moda akımı olan “gotik moda”, punk akımının hafiflediği 1970 ve 80’li yıllarda popüler olmuştur (Görsel 1.21).

Görsel 1.21: Gotik giyim tarzı

Grunge (Granj) Giyim Tarzı: Rahat ve umursamaz bir tarzı ifade eden grunge giyim tarzının en karakteristik parçası oduncu gömleğidir.

Hip-Hop Giyim Tarzı: Hip-hop giyim modası Afrika ve Amerika gençliğinin fazla bulunduğu bölgelerde ortaya çıkan giyim tarzıdır.

Klasik Giyim Tarzı: Modası geçmeyen, sade ve resmî çizgideki giyim eşyalarının bir arada kullanıldığı giyim tarzıdır.

Kolej/Preppy (Prepiee) Giyim Tarzı: Preppy giyim stili yani kolejli giyim tarzının en belirgin özelliği, 15-25 yaş arası gençlere hitap etmesi ve tamamen spor kıyafetlerden oluşmasıdır (Görsel 1.22).

Görsel 1.22: Kolej giyim tarzı

1. ÖĞRENME BİRİMİ

Kovboy Giyim Tarzı: Otantik bir tarzdır ve eski batının giyim şeklidir. Western filmlerinde görülen giyim tarzıdır.

Marjinal Giyim Tarzı: Toplum içinde sıra dışı denebilecek aykırı görünüşe ve tarza sahip, dikkat çekici bir tarzıdır. Saç, makyaj, renk seçimi ve kıyafetlerle oldukça dikkat çekici ve farklı bir görünüme sahip kişilerin tercih ettiği giyim tarzıdır.

Minimalist Giyim Tarzı: 1960'lı yıllarda ortaya çıkan ve sadeliğin, yalın bir stilin hakim olduğu moda akımıdır.

Maximalist Giyim Tarzı: 1980'li yılların moda akımı olan maksimalist moda, 1960'lı yıllarda ortaya çıkan minimalist akımın karşıtı olarak ortaya çıkmıştır.

Maskülen Giyim Tarzı: Son zamanlarda sık sık duyduğumuz maskülen tarz, erkek kıyafetlerine kadınsı çizgiler kazandırılarak elde edilmiş bir tarzıdır.

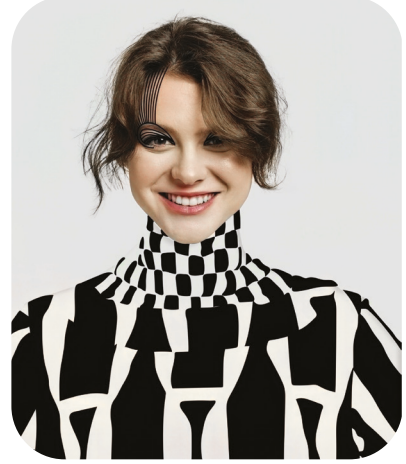
Monokrom Giyim Tarzı: Siyah ve beyazın birlikte kullanıldığı tarzıdır (Görsel 1.23).

Modest/Mütevazi Giyim Tarzı: Rahat, uzun, kapalı ve sade giyimi ifade eden bir giyim tarzıdır.

Retro Giyim Tarzı : Geçmişte oldukça moda olan parçaların yeniden moda hâline geldiği tarzıdır.

Sofistike Giyim Tarzı: Farklı alanlarda anlamı değişen bu sözcük; moda terimi olarak şık, seçkin, farklı gibi anlamlarda kullanılmakta ve "ince bir zevki" yansıtmaktadır.

Spor Giyim Tarzı: Genelde rahat ve sade modellerin tercih edildiği günlük giyim tarzlarından birisidir (Görsel 1.24).

Görsel 1.23: Monokrom giyim

Görse 1.24: Spor giyim

Tribal Giyim Tarzı : Eski kabile desenlerinin günümüzde tekrar kullanılmasıyla ortaya çıkan kabile (tribal) desenli kıyafetlerdir.

Urban Giyim Tarzı: "Urban" ın sözlük anlamı kentsel olup "urban stili" de kentsel moda tarzını ifade eder. Ayrıca hip-hop modası da urban modası olarak adlandırılır.

ARAŞTIRALIM

İlginizi çeken bir moda akımını araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Modaya yön veren moda haftaları; New York, Londra, Milano ve Paris'te gerçekleşir. Ocak ve mart ayları arasında sonbahar-kış koleksiyonlarının sergilendiği moda haftaları, eylül ve kasım ayları arasında ise ilkbahar-yaz koleksiyonlarına ev sahipliği yapar. Moda dünyası, moda haftalarında bu dört önemli başkenti dikkatle ve büyük bir heyecanla takip eder. Tasarımcılar, koleksiyonlarında sergileyecekleri parçaları dikkatle seçer ve seçtikleri parçalardan oluşan bir defile hazırlar. Moda tutkunları ve firmalar, son trendleri görmek için bu defilelere büyük ilgi gösterir (Görsel 1.25).

Görsel 1.25: Milano moda haftası

1.3. KOLEKSİYON ÇEŞİTLERİ

Giyim firmaları ve moda tasarımcıları, hazırladıkları koleksiyonlar aracılığı ile hedef kitleye ulaşır. Koleksiyonlar genel olarak senede iki defa; ilkbahar-yaz, sonbahar-kış koleksiyonları şeklinde sunulduğu gibi ara dönemlerde kapsül koleksiyon olarak da sunulabilir. Koleksiyon hazırlamada temel amaç, giyim firmalarının ve moda tasarımcılarının model ve tasarımlarını tanıtmaktır. Markalar, amaçlarına göre çeşitli koleksiyonlar hazırlar.

Amaçlarına göre koleksiyon çeşitleri şunlardır:

a) Ticari Amaçlı Koleksiyonlar

Firmaların toplumsal beklentileri karşılamak için popüler çizgiler, renkler ve kumaş çeşitleri gibi farklı değişkenleri bir araya getirerek beğeni toplayacak tasarımları yaratmak suretiyle satışlarını artırmak ve kâr marjlarını yükseltmek için hazırladıkları koleksiyonlardır (Görsel 1.26).

Görsel 1.26: Ticari koleksiyon

1. ÖĞRENME BİRİMİ

b) Özel Koleksiyonlar

Tasarımcıların yaratıcılıklarını ispatlamak, rekabet ortamında yerlerini korumak için geçerli moda trendleri çerçevesinde; tüketicilerin ve firmaların dikkatini çekecek, moda yön verecek özgün tasarımlarının ve stillerinin yer aldığı koleksiyonlardır (Görsel 1.27).

Görsel 1. 27: Özel koleksiyonlar

c) Sipariş Koleksiyonlar

Kişiler veya firmaların isteği doğrultusunda; kültür, sanat, arkeoloji günleri ve fetih yıl dönümü gibi belirli gün ve etkinliklerle topluma tarihi ve kültürü sevdirmek amacıyla etkinliğin anlamına uygun renk, desen ve çizgilerle tasarlanıp oluşturulan koleksiyona denir (Görsel 1.28).

Görsel 1.28: Özel günler için hazırlanmış sipariş koleksiyon

d) Kapsül Koleksiyon

Bir tema çerçevesinde ortalama olarak 80 parça giysiden oluşan küçük çaptaki koleksiyonlar, **kapsül koleksiyon (capsule collection)** olarak tanımlanır. Bazı tasarımcıların aralık-ocak aylarında çıkardıkları küçük, ara koleksiyonlardır.

Koleksiyondaki parçaların sayısı firmanın veya markanın büyüklüğüne/tarzına göre değişir. İlkbahar ürünlerinden oluşan, mağazalara dağıtılmadan önce hazırlanıp beğeniye sunulan yaz koleksiyonudur (Görsel 1.29).

Görsel 1.29: Kapsül koleksiyon

1.3.1. Hazır Giyim/Endüstriyel Tasarım

Hazır/endüstriyel giyim; kısa zamanda içinde, benzer modelleri fazla miktarlarda ve istenen kalite standartlarına uygun şekilde üreten sektöre verilen isimdir. Sektörün en önemli özelliği, modanın hızlı ve sürekli değişmesi nedeniyle artan giysi taleplerini kısa sürede hazırlayabilen bir yapıya ve kapasiteye sahip olmasıdır .

Hazır giyim sektörü dinamik bir yapıya sahiptir. Bu sektörün iç ve dış pazarda varlığını sürdürebilmesi için; malzeme, makine, üretim ve insana ilişkin teknik ve teknolojik yatırımlarını sürdürerek verimliliğini ve üretim kalitesini artırma zorunluluğu vardır.

Teknolojinin gelişmesi ile otomasyon, bu sektörde de kendine yer bulmaya başlamıştır. Böylece insan gücüne duyulan ihtiyaç giderek azaltılmaktadır (Görsel 1.30). Hazır giyim sektörü, Türkiye'nin önemli ihracat kollarından birisidir.

Görsel 1.30: Hazır giyim atölyesi

1.3.2. Avangarde Tasarım

Avant-Garde, Fransızca bir kelime olup Türkçede “avangart” ya da “avangard” olarak kullanılır. “Öncü” anlamına gelen avangart kelimesi yaratıcılığı, gelenekselliği, modernizmi ve özgünlüğü barındıran bir akımı ifade eder.

Modaya, sanata ve sonrasında tüm hayatımıza giren ve üretim süreçlerini, tarzlarını etkileyen bu kavram; sıra dışı ve ezber bozan anlamlarında kullanılır. Moda terimi olarak avangart; klasik çizgiler taşıyan ancak klasik çizgilerin modern versiyonlarını barındıran, standart kalıpların dışına çıkan, yenilikçi tasarımlar anlamında kullanılır. Avangart tasarımlar; terzilikten farklı bir anlayışta tasarımların ortaya çıkmasını sağlamıştır (Görsel 1.31).

Görsel 1.31: Avangart tasarım

1.4. KOLEKSİYON HAZIRLAMA AŞAMALARI

Hazır giyim firmaları, moda ve günün değişen sosyal şartlarına bağlı olarak hazırladıkları yeni tasarımlarla koleksiyonlarını oluşturur.

Firma için koleksiyon hazırlayan tasarımcıların rekabet ortamında yarışabilmeleri için; moda trendlerini takip etmeleri, özgün tasarımlar ortaya koymaları, tüketici isteklerini karşılamaları, satışların artmasını sağlamaları gerekir (Görsel 1.32).

Görsel 1.32: Koleksiyon hazırlama

Koleksiyon hazırlama aşamaları şunlardır:

1. Piyasa Araştırması

Piyasaya sürülecek ürünle ilgili müşterilerin; tüketim alışkanlıkları, tercihleri, ekonomik seviyeleri gibi verilerin düzenli ve sistematik olarak toplanması, kaydedilmesi ve analiz edilmesi aşamasıdır. Amaç; ürün pazarlamasında, değişen unsurların tüketici davranışlarını nasıl etkilediğini belirlemek ve değerlendirmektir.

2. Veri Toplama ve Değerlendirme

Belirli amaçlar için toplanan bilgilere veri adı verilir. Veri toplama gözlem, görüşme, anket, ölçekler gibi yöntemlerle yapılır. Farklı yöntemlerle toplanan veriler değerlendirilir. Bunun sonucunda piyasaya sürülecek ürünün talep ve satışı hakkında ön bilgiye ulaşılmış olur.

3. Güncel Trendlerin Değerlendirilmesi

İçinde bulunulan sezonda satışı devam eden koleksiyonların satış adetleri ve taleplerin devam edip etmediği ile ilgili değerlendirmelerdir.

4. Koleksiyon Tasarlama

Belirlenen tema doğrultusunda hedef kitlenin yaş grubu, cinsiyeti, yaşam biçimi, ekonomik yapısı, fiziksel ve sosyal çevre özellikleri, düşünce biçimleri, kültürleri, inançları ve vücut yapıları gibi özellikleri tespit edildikten sonra oluşturulan koleksiyon tasarımıdır.

5. Çalışma veya Hikâye Panosu Oluşturma

Koleksiyon oluşturmada kullanılacak kumaş, renk, desen ve aksesuarlarla ilgili çalışma panosu oluşturma aşamasıdır.

6. Maliyet Hesabı Yapma

Koleksiyonda hazırlanan her model için; malzeme ve işçilik gibi genel giderlerin maliyet hesabının çıkarıldığı aşamadır.

7. Koleksiyon Üretim Planı

Dikim işleminden önce tüm modellerin model föyleri, baz kalıpları, serileme işlemleri, pastal ve kesim planlarının yapıldığı aşamadır.

8. Koleksiyon Sunumu

Hazırlanan koleksiyonların firmaların showroomlarında veya reklam, defile gibi etkinliklerde tanıtılması aşamasıdır.

1.4.1. Pazar Araştırması ve Hedef Kitlenin Belirlenmesi

Koleksiyon hazırlama sürecinde moda tasarımcısının tasarlayacağı ürün çeşidini belirlemesi, hitap edeceği hedef kitleyle ilgili bilgiler toplaması ve hazırlanacak koleksiyon için pazar araştırması yapması önemlidir (Görsel 1.33).

Pazar araştırması; trendlerle ilgili yayın, tasarım, model, renk ve gelecek sezon için moda tahminleri, rakip firmaların ürünleri, alıcıların beklentileri, rekabet durumu, ürün ve fiyat, marka bilinirliği, tüketicideki marka imajı, genel talep, diğer markaların performansı, pazar payı, reklam araştırmaları gibi birçok faktörü barındırmaktadır.

Bu araştırmalar tasarımcıya; tasarlanacak modelleri, kumaşları, renkleri, baskıları, kullanılacak aksesuarları ve hedef kitleyi belirlemede yol gösterir.

Görsel 1.33: Hedef kitle belirleme araştırması

1.4.2. Konsept Araştırma Süreci

Moda tasarımcısı, konsept araştırmasında moda tarihinden ve dünya modasının güncel moda akımlarından faydalanabilir.

Tasarımcı; koleksiyon hazırlarken farklı kültür ve medeniyetlerin edebiyat, sanat, tarih ve müzik gibi pek çok yönüyle ilgili edindiği bilgileri; renk, kumaş, baskı veya işleme olarak tasarımına yansıtır.

Tasarımcı moda trendleri, renk panosu, hikâye panosu, moda gösterileri, modaevlerinin hazırlamış olduğu koleksiyonlar ve kumaş örnekleri, ticaret fuarları, moda ile ilgili web siteleri, mağazalarda görülen giysiler, sokak modası, saç ve makyaj trendleri, kumaş ve baskı, aksesuar modası ile ilgili yapılan çalışmaları bir araya getirerek konsept araştırması yapar. Bu araştırma sonuçlarından faydalanarak bir konsept oluşturur (Görsel 1.34).

Görsel 1.34: Konsept oluşturma

1.4.3. Tema Örgüsü Kavramı

Sanat eserinde yer alan temel düşünce ve duyguları yansıtan kavrama **tema örgüsü** denir.

Tasarımcı; doğa, mimari yapılar, sokaklar, dikkatini çeken herhangi bir obje veya herhangi bir görsellerden etkilenerek bir tema belirler ve bu doğrultuda çizimler oluşturur. Tasarımlarda özgün ve yaratıcı bir stil ortaya çıkarmak önemlidir. Araştırmalardan elde edilen sonuçların tasarımlara yön vermesiyle birlikte ortaya çıkan taslak çizimler, tasarımların temel taşlarını oluşturur.

Belirlenen tema örgüsü ve taslak çizimler koleksiyonun ilham kaynağını oluşturur. Koleksiyon tasarımında kullanılacak desenler, renkler, kumaşlar ve modeller temanın ruhunu yansıtan esin kaynağını; bunun sonucunda hazırlanacak koleksiyonu ortaya çıkarır (Görsel 1.35).

Görsel 1.35: Tema örgüsü çalışması

ARAŞTIRALIM

Seçtiğiniz bir markanın güncel koleksiyonunun tema örgüsünü araştırarak arkadaşlarınızla paylaşınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri en uygun sözcüklerle tamamlayınız.

1. Doküman gibi anlamlara gelen mesleki bir sunum için hazırlanan dosyalara verilen isime ..... denir.
2. Üretimin ön safhasını oluşturan hayal, merak ve düşüncelerin çizgiye aktarılmasına ..... denir.
3. Görüş, anlayış, düşünce, tarz, düzen ve yeni fikir gibi birçok anlamı kapsayan ..... kavramdır.
4. Belirli bir amaç için toplanan bilgilerin tümüne ..... denir.
5. Esinlenmek amacıyla oluşturulan panoya ..... adı verilir.
6. Pek çok insan tarafından belirli bir dönemde tercih edilen, ilgi çeken ve beğenilen, belirli zaman dilimine hâkim olan konuya ..... denir.
7. Pratik ve günlük yaşamda giyilebilir olmayan, sıra dışı malzemelerden yapılan, farklı, yaratıcı ve sanatsal kıyafetlere ..... giysi denir.
8. Giyim için çok para harcamayan, güzel görünmekten ziyade rahatlığa önem veren kişilerin tercih ettiği salaş giyim tarzına ..... denir.
9. Benzer modelleri; kısa zamanda, seri şekilde, fazla miktarda ve istenen kalite standartlarına uygun şekilde üreten giyim sektörüne ..... sektörü denir.
10. Moda trendlerle ilgili yayın, tasarım, model, renk ve gelecek sezonun moda tahminleri, alıcıların beklentileri, ürün ve fiyat, genel talep, pazar payı, reklam araştırmaları gibi birçok faktörü içinde barındıran çalışmalara ..... denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup doğru seçeneği işaretleyiniz.

11. Aşağıdakilerden hangisi giyim sektöründe, temel giyim ihtiyacını karşılamak üzere çeşitli kıyafet tasarımları yapan kişiye verilen isimdir?
  - A) Model makineci
  - B) Modelist
  - C) Pazarlamacı
  - D) Stilist
  - E) Terzi
12. Aşağıdakilerden hangisi firmaların mesajlarını iletmek istediği müşteri topluluğuna verilen isimdir?
  - A) Hedef kitle
  - B) Koleksiyon
  - C) Model seçimi
  - D) Tasarım
  - E) Ürün tanıtımı

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

13. Aşağıdakilerden hangisi, koleksiyon hazırlama aşamalarından biri değildir?
- A) Koleksiyon tasarlama
  - B) Koleksiyon üretim planı
  - C) Marka belirleme
  - D) Maliyet hesabı
  - E) Piyasa araştırması
14. Aşağıdakilerden hangisi aralık-ocak aylarında hazırlanan küçük koleksiyonlara verilen isimdir?
- A) Defile
  - B) Kapsül koleksiyon
  - C) Moda
  - D) Tasarım
  - E) Üretim
15. Aşağıdakilerden hangisi monokrom giyimi tanımlayan bir ifadedir?
- A) Eski kabile desenlerinin günümüzde tekrar kullanılması
  - B) Geçmişte moda olan parçaların yeniden moda olması
  - C) Rahat ve sade modellerin tercih edildiği günlük giyim
  - D) Sade ve resmî çizgideki giyim
  - E) Siyah ve beyaz renklerin birlikte kullanılması

ÖĞRENME BİRİMİ

2.

KOLEKSİYON HAZIRLAMA

2.1. KUMAŞ, RENK, DESEN, AKSESUAR, TREND VE ESİN KAYNAĞI ARAŞTIRMASI

2.2. RENK/HİKÂYE PANOSU

2.3. MODEL TASARIMI YAPMA

2.4. ÖLÇÜ FORMLARI VE KALIP HAZIRLAMA

2.5. NUMUNE ÜRÜN DİKİMİ

TEMEL KAVRAMLAR

- Artistik çizim
- Esin kaynağı
- Hedef kitle
- Hikâye panosu
- Koleksiyon
- Maliyet hesabı
- Model tasarımı
- Numune ürün
- Ölçü tablosu
- Ön eskiz
- Pastal planı
- Portföy
- Prova
- Siluet
- Süsleme

2. KOLEKSİYON HAZIRLAMA

HAZIRLIK SORULARI

1. Koleksiyon kavramı size neler düşündürüyor? Düşüncelerinizi sınıfta paylaşınız.
2. Mağazalarda gördüğünüz elbise modelleri hakkında neler düşünüyorsunuz?
3. Sonbahar mevsimini ilham kaynağı alırsanız nasıl bir elbise tasarlıyorsunuz? Fikirlerinizi sınıfta paylaşınız.

Koleksiyon oluşturma, doğrudan müşteriye satılması için tasarlanmış ve üretilmiş giysiler dizisidir (Görsel 2.1).

Günümüzde model bazında satışın zorlaşması ve koleksiyon satışının cazip hâle gelmesinden dolayı firmalar, koleksiyon tasarımları yapmayı daha çok tercih eder.

Tasarımcı; sektörde varlığını sürdürebilmek, ürünlerin özgün olmasını sağlayabilmek ve tüketici isteklerini karşılayabilmek için yaratıcılığını kullanmak zorundadır.

Koleksiyon tasarımı, ürünlerin üretim ve satış aşamalarını kapsar. Koleksiyon hazırlama sürecinin bir aşaması olan ön hazırlık; sezon trendleri ve koleksiyonun sunulacağı kitlenin tespiti gibi araştırmaları kapsar. Koleksiyon hazırlama; geniş çaplı bir araştırma, inceleme ve planlama gerektirir. Giyim sektöründe başarılı olabilmek için tasarımcılar, hedef kitlenin ihtiyaçları hakkında bilgi sahibi olmalıdır.

Koleksiyonlar; ara koleksiyonlar, sonbahar/kış ve ilkbahar/yaz koleksiyonları olmak üzere yılda üç kez sunulmaktadır. Sonbahar/kış sezonu sunumları (defileleri), şubat ayında; ilkbahar/yaz sezonu sunumları, eylül ayında Paris, Milano, Londra ve New York moda haftalarında yapılmaktadır.

Görsel 2.1: Koleksiyon oluşturma

2.1. KUMAŞ, RENK, DESEN, AKSESUAR, TREND VE ESİN KAYNAĞI ARAŞTIRMASI

Başarılı bir koleksiyon oluşturmak için araştırılması gereken konular vardır. Bu konular şunlardır:

2.1.1. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Kumaş Araştırması

Hazır giyim firmalarında pazar araştırmaları; ürün, üretim ve moda hakkında yapılır. Pazar araştırmasında belirlenen hedef kitlenin demografik yönleri (yaş, cinsiyet, eğitim, meslek, gelir düzeyi vb.), psikolojik yönleri (algılama, öğrenme, alışkanlıklar vb.), sosyolojik yönleri (kültür, toplumsal sınıf vb.) dikkate alınarak analiz yapılır ve ihtiyaçlar belirlenir.

Çıkarılan analiz sonuçları doğrultusunda doğru ürün-doğru pazar denklemi kurulur. Bu denklem doğrultusunda yapılacak tasarımda dikkat edilmesi gereken başlıca faktörlerden birisi kumaştır. Ürün tasarımlarında kumaş seçimi önemli bir yer tutar (Görsel 2.2).

Kumaş seçimi; özgün ve yaratıcı düşünceyi gerektirir ve tasarımın başarısında önemli rol oynar. Çoğu zaman tasarıma hâkim unsur olarak ön plana çıkar. Temel malzemesi kumaş olan tasarımcının seçtiği kumaşın yapısı, kullanım performansı, pazar ve fiyat durumu hakkında bilgi birikimine sahip olması gerekir. Doğru kumaş seçimi, tasarımcının başarısı ve başarısının sürekliliği için önemli bir faktördür.

Görsel 2.2: Koleksiyona uygun kumaş seçimi

2.1.2. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Renk Araştırması

Tüketici için kumaşın dokusu ve kalitesi kadar rengi de önem taşımaktadır.

Tüketiciyi ilk aşamada etkileyen tasarım unsurlarından biri de renktir. Renk, tasarlanan koleksiyonun sezonunu yansıtan bir nitelik taşır. Tasarımda kullanılan renk kombinasyonu, giysinin kişide bıraktığı etkiyi değiştirebilmektedir. İlham alınan tema doğrultusunda oluşturulan kombinasyonlar; mevsime, hitap edilen kitleye ve kullanıldığı yere göre farklılıklar gösterebilir. Renk, insan bedeninin kusurlarını örtme özelliğine sahiptir. Bu yüzden renk seçiminde kişilerin bedensel özellikleri göz önünde bulundurulur.

Tasarımcı renk seçiminde sosyal ve kültürel etkinlikleri ve renklerin yansıttığı ruh hâllerini analiz etmekte ve yorumlamaktadır. Renklerin modası, uzun ya da kısa süreli döngüler hâlinde sürekli değişmektedir. Hangi rengin belirli bir süre merkezde olacağını ve sonra yerini hangi renge bırakacağını tahmin etmeye **renk öngörüsü** denir. Tasarımlarda uygun renk seçimi yapmak, öngörü ve deneyim gerektirir. Renk öngörüsü, hedef kitlenin satın alma davranışlarını doğru şekilde değerlendirerek doğru renk seçimi yapmayı amaçlar (Görsel 2.3).

Görsel 2.3: Koleksiyona uygun renk seçimi

2.1.3. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Desen Araştırması

Modadaki değişimler, desen konusunda da kendini gösterir. Tasarımcılar, yaptıkları çalışmalar sonucunda moda trendlerine ve hedef kitleye uygun desenleri belirler.

Tasarımcılar, göze hoş görünen desenleri seçerken yenilikçi yaklaşımlar ve geleneksel teknikler üzerine odaklanır. Tasarımcıların desen seçiminde, hedef kitle ve ticari kaygılar ön plana çıkar.

Giyisi tasarımında **desen**; çizgi, renk, figür ve boşlukların kumaş üzerinde kullanılarak farklı bir düzenleme ile şekillendirilmesi olarak tanımlanır. Desen seçiminde birçok kaynaktan yararlanır. Desenin etkileyiciliği, kullanılan motif ve renkler arasındaki uyumla doğrudan ilişkilidir. Motif boyutlarının oranları, birbirinden uzaklıkları, renk bütünlüğü de desenin karakterini oluşturan önemli faktörler arasındadır. Desen, pek çok tasarımcının esin kaynağını yansıtmak için başvurduğu yöntemlerin başında gelmektedir. Motifler; çizgisel formlar, soyut ve somut yüzey düzenlemeleri şeklinde de olabilmektedir.

Tasarımcı, yenilikçi fikirlerle kitlelere ulaşarak toplum zevkini geliştiren bir sorumluluk üstlenmektedir. Bu sebeple çağdaş ve güncel talepleri karşılayan desenler seçmelidir (Görsel 2.4).

Görsel 2.4: Koleksiyona uygun desen seçimi

2.1.4. Hedef Kitleye ve Koleksiyon Çeşidine Uygun Aksesuar Araştırması

Koleksiyon hazırlamada hedef kitleye uygun aksesuar (düğme, fermuar, kemer, vb.) seçimi yapmak oldukça önemlidir (Görsel 2.5).

Kullanılacak aksesuarların belirlenen hedef kitleye uygun olması için araştırma, düzenleme, yorumlama ve analiz yapmak gerekmektedir. Tasarımcı koleksiyon oluştururken kumaşa, desene, modele uygun aksesuar araştırması yapmakta ve kendi dokunuşlarını fark ettirebilmek için yaratıcılık, iç güdü ve deneyimlerini kullanmaktadır. Belirlenen hedef kitlenin koleksiyonunda kullanılacak süslemeler ve aksesuarlar ürünün cazibesini büyük ölçüde artırır.

Tasarımcı, aksesuar seçiminde aksesuarların estetik ve kullanışlı olmasına dikkat etmelidir. İlham kaynağını gösterebilmek ve tasarımının detaylarını verebilmek için süslemelerden, değişik materyallerden ve çeşitli tekstil ürünlerinden yararlanmalıdır. Aksesuar seçimi, koleksiyonun en son ve en önemli kısmını oluşturur.

Görsel 2.5: Aksesuar seçimi

2.1.5. Trend Araştırması

Yaşam stillerinde değişiklik yapma eğilimine **trend** denir. Trendler, genel yönelimin veya değişimin ilk işaretidir. Günümüzde trend ve moda kavramları genelde karıştırılmaktadır. Trend ve moda kavramları arasındaki en önemli fark zamandır. Moda belirli bir zaman dilimindeki eğilimleri kapsar. Ancak trendin böyle zaman kısıtlaması yoktur. Hatta moda değişimleri trend akımlardan etkilenir.

Trend tahmini; bir akımın popüler olup sıradan kişiler tarafından kabul görmesinden önce tahmin edilme durumudur.

Hiçbir trend birdenbire ortaya çıkmaz. Trendler birçok faktörün (bilimsel, teknolojik, kültürel, sosyolojik, ekonomik vb.) kendi içinde veya karşılıklı etkileşimi ile ortaya çıkar. Ortaya çıkmalarını hazırlayan şartların etkisiyle doğar, büyür ve yok olur.

Trend araştırmacıları; moda sektöründeki müşterileri ve moda sektörünü seyahat ederek, okuyarak, iletişim ağı (network) oluşturarak ve en önemlisi gözlem yaparak sürekli olarak izlemektedir.

Trend analistleri;

- Sektörde tanınmış, söz sahibi tasarımcıların ürünlerini ve tasarımlarını incelemeli,
- Sektör satışlarını analiz etmeli,
- Ticaret fuarlarına katılmak ve medyayı takip etmek suretiyle toplum, tasarım ve üretim alanındaki gelişmelerden haberdar olmalı,
- Yeni sezonun yeni görünüş, tarz, renk ve dokusunu belirlemek için bilgi toplamalıdır (Görsel 2.6).

Görsel 2.6: Trend araştırması

ARAŞTIRALIM

İçinde bulunduğumuz yılın moda trendleri hakkında bilgi toplayarak sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2.1.6. Esin Kaynağı Araştırması

Esin kaynağı; tasarımcının dış ortamdan alınan kavramsal ve görsel tüm etkenleri zihninde işlemesi ve koleksiyona dönüştürmesidir. Esinlenme, tasarım sürecinin başlangıç noktasıdır. Yaratıcılık, moda ürünlerinin başarısında büyük bir etkidir. Esin kaynakları, tasarım sürecindeki fikir gelişimini tetikleme ve tasarım aşamasını yapılandırmada rol oynar.

Esin kaynakları çok çeşitlidir. Her şey bir tasarımcı için esin kaynağı olabilir. Bu esin kaynakları; sanat, zanaat, mimari, edebiyat, müzik, teknoloji, doğa vb. olabilir. Moda tasarım alanında görülen birçok tema, esin kaynağını doğadan almaktadır (Görsel 2.7).

Görsel 2.7: Esin kaynağı seçimi

Her tasarımcının içinde bulunan yaratıcılık, ürün tasarlamak için tek başına yeterli değildir. Bu nedenle tasarımcılar, tasarlama aşamasından önce yaratıcılıklarını en üst seviyeye çıkaracak bir esine ve kapsamlı bir araştırmaya ihtiyaç duyarlar. Tasarlama süresince tasarımcı; farklı kanallar aracılığıyla hayal gücünü besler ve bu beslenme sürecinin sonunda hayal gücünün soyut fikirleri, somut birer ürüne dönüşür.

Hayal gücü ve yaratıcılığın beslenmesi, esin kaynağının iyi bir şekilde analiz edilip kapsamlı bir araştırmadan geçirilmesiyle elde edilebilir. Bahsi geçen esin, tasarımcının etrafında gördüğü bir nesneyle etkileşiminden doğabileceği gibi soyut kavramlar, tarihsel olaylar, kültürel ve geleneksel alışkanlıklar, yaşam şartları gibi faktörlerle etkileşiminden de doğabilir. Esinin kaynağı, güncel eğilimlere ve tüketici beklentilerine uyumlu olacak şekilde yorumlanmalıdır. Çünkü giysi tasarımında üretilebilir, satılabilir ve kullanılabilir olma ve müşteri beğenisi önemli bir ölçüttür. Bu durum, yaratıcılığı artırmak adına öncelikle hedef kitleye; sonra da esin kaynağına yönelik kapsamlı bir araştırma yapmayı gerektirir. Araştırmalar sonucunda estetik süzgeçten geçen tasarımlar, giysi hâline getirilerek koleksiyon oluşturulur.

ARAŞTIRALIM

Doğada sizi etkileyen bir objeyi seçerek bunun moda tasarımda esin kaynağı olarak kullanımına ilişkin bir sunum hazırlayınız.

- Turuncu, en kolay fark edilen renk olduğu için iş güvenliği giysilerinde sıkça kullanılan bir renktir (Görsel 2.8).
- Roma döneminde mor renk kıyafetleri sadece imparatorlar ve hakimler giyebilirdi.
- Pek çok kültürde saflığı temsil eden beyaz renk, Çin kültürüne göre yorgunluğun ifadesidir.
- İlk logo tasarımını timsah figürüyle ünlü bir marka kullanmıştır.
- Kıyafet tasarımları, model olmadığı için 19. yüzyıla kadar oyuncak bebeklerin üzerinde sergilenmekteydi.
- İlk moda dergisi 1586 yılında Almanya'da yayımlanmıştır.

Görsel 2.8: İş güvenliği elbisesi

2.2. RENK / HİKÂYE PANOSU

Hikâye Panosu; belirlenen tema doğrultusunda karşı tarafa seçilen temayı en doğru şekilde anlatmak için koleksiyona ilham veren bütün ayrıntıların yer aldığı panodur. Başka bir ifadeyle yapılan çalışmalar sonucunda tasarımcıyı etkileyen tüm parçaların toplandığı tabloya **hikâye panosu** denir (Görsel 2.9). Hikâye panolarındaki bu düzenlemeler değişebilir fakat anlatılmak istenen tema (fikir), mutlaka belli bir düzende anlatmalıdır.

Görsel 2.9: Hikâye panosu

Hikâye panosunda uluslararası moda eğilimleri, giysi formları, renk eğilimleri, konuya dayalı ve ürüne yönelik kumaş örnekleri, yardımcı malzemeler, dikim teknikleri, süsleme tekniklerini yansıtan örneklerle iplik, her türlü obje ve üç boyutlu malzemeler kullanılabilir.

2. ÖĞRENME BİRİMİ

Tasarımcı belirlediği temayı, yaptığı araştırmaları hikâye panosunda sanatsal bir şekilde bir araya getirir. Oluşturduğu hikâye panosuna yoğunlaşarak modellerini üretir.

Hikâye panosu hazırlanırken tasarımı yapılacak giysinin;

- Kullanılacağı yer,
- Hazırlanan sezon,
- Yoğunlaştığı model, düşünce, duygu,
- Temaya uygun renk, kumaş ve yardımcı malzeme,
- Süsleme araç gereci,
- Tasarımı yapılacak giysinin üretiminde kullanılabilecek dikiş teknikleri,
- Çalışma çizimleri,
- Kullanılacak aksesuar, resim gibi materyaller yer almalıdır.

Hikâye panosu iki farklı yöntemle hazırlanır.

a) Elde Hazırlanan Hikâye Panoları

Zemin olarak gramajı yüksek dayanıklı kâğıtlar kullanılmalıdır. Boyutlarını tasarımcı kendi isteğine göre belirler. Belirlenen tema doğrultusunda tüm görseller, renk skalaları, açıklayıcı yazılar, kullanılacak kumaş ve malzeme örnekleri bir uyum içerisinde zemine yapıştırılır. Bu şekilde etkili ve üç boyutlu bir görünüm elde edilir (Görsel 2.10).

b) Dijital Tasarım Programları ile Hazırlanan Hikâye Panoları

Dijital tasarım yapmak için kullanılan pek çok illüstrasyon ve vektör programları ve uygulamaları bulunmaktadır. Bu programlar sayesinde daha etkileyici panolar hazırlanabilmektedir. Yapılan hataları daha kolay düzeltme imkânı sundukları için kısa sürede daha iyi panolar elde edilmektedir. Kullanılan farklı efektler sayesinde fotoğraflar arasında yumuşak geçişler yapılabilmektedir (Görsel 2.11).

Görsel 2.10: Elde hazırlanan hikâye panosu

Görsel 2.11: Dijital tasarım ile hazırlanan hikâye panosu

1. UYGULAMA

Hikaye Panosu Hazırlama

Bu uygulamada sizden, aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek belirlediğimiz tema doğrultusunda 50 x 70'lik zemin üzerine hikâye panosu hazırlamanız beklenmektedir. Çalışmalarınız 1. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Zemin kartonu (50x70 boyutlarında), yapıştırıcı, makas, çizim kalemleri, silgi, boyama malzemeleri, temaya uygun seçilen fotoğraf, dergi, gazete, kumaş örnekleri vb.

Dikkat Edilecek Noktalar

- İş sağlığı ve güvenliği kapsamında gerekli önlemleri alınız.
- Seçtiğiniz kartonun mukavemetinin yüksek olmasına dikkat ediniz.
- Yapıştırma işleminde kullanacağınız yapıştırıcıyı, kartona az veya çok miktarda sürmeyiniz. Yapıştırıcının yüzeye çıkmamasına dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- ▶ Kullanacağınız araç gereçleri hazırlayınız.
- ▶ Oluşturacağınız koleksiyona uygun dergi, gazete, fotoğraf, kumaş ve özel dokulu kâğıt araştırmaları yaparak malzemeleri toplayınız.
- ▶ Temanıza uygun karton seçimi yapınız.
- ▶ Temanıza uygun kumaşları ve renkleri belirleyiniz.
- ▶ Temanıza uygun görsel malzemeleri hazırlayınız.
- ▶ Seçtiğiniz resim ve fotoğrafları, karton üzerine bir düzen dâhilinde yerleştiriniz.
- ▶ Temayla uyumlu olduğunu düşündüğünüz objeleri kartona geçirin.
- ▶ Bütün malzemeleri, tasarladığınız düzene göre yerlerine yapıştırınız.

1. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Hikâye panosu için gerekli araştırmaları yaptı.	☐	☐
3	Etkilenilen temayı belirledi.	☐	☐
4	Hikâye panosunda kullanılacak kumaş ve renkleri belirledi.	☐	☐
5	Hikâye panosunda kullanılacak malzemeleri topladı.	☐	☐
6	Hazırladığı malzemeleri gruplandırdı.	☐	☐
7	Temayı özetleyen hikâye panosunu oluşturdu.	☐	☐
8	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
9	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.3. MODEL TASARIMI

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük'te **tasarım**; “zihinde canlandırılan biçim, tasavvur” olarak karşılık bulmaktadır. **Model tasarımı**; bir kıyafetin zihinde tasarlandıktan sonra aksesuar ve kumaş parçaları kullanılarak hazırlanma süreci olarak tanımlanabilir (Görsel 2.12).

Tasarım süreci;

- Model tasarımı,
- Ölçü formları ve kalıp hazırlama işlemleri,
- Numune ürün dikim işlemleri olmak üzere üç aşamadan oluşur.

Görsel 2.12: Tasarım süreci

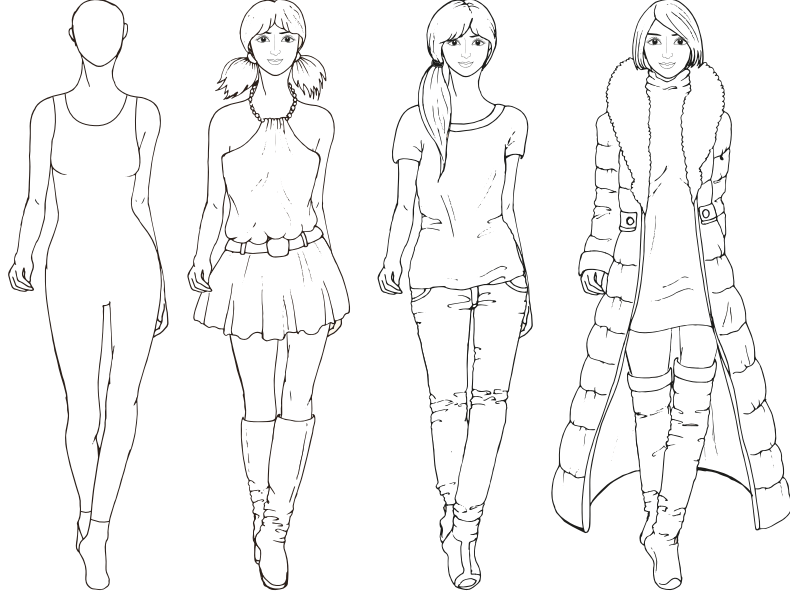
Tasarımcı, tasarım sürecine başlamadan önce, yapacağı çalışmalarla ilgili zihninde hazırlıklar yapar. İlham aldığı fikirden yola çıkarak tasarımlarına başlar.

Model tasarımında giysiyi bütünüyle tasarlamak esastır. Tasarım bütünlüğünü sağlamak için giysi üzerinde kullanılacak bütün parçaların uyum içinde olması son derece önemlidir. Uyum; hareket, birlik ve denge öğelerinin birlikte düşünülmesi ile sağlanır. Bir giysi ya da aksesuarın kendisini oluşturan parçaları arasında bütünüyle uyum sağlanmışsa o tasarım hem teknik hem de estetik açıdan başarıya ulaşmış olur.

Model tasarımı yaparken dikkat edilecek hususlar vardır. Bunlar:

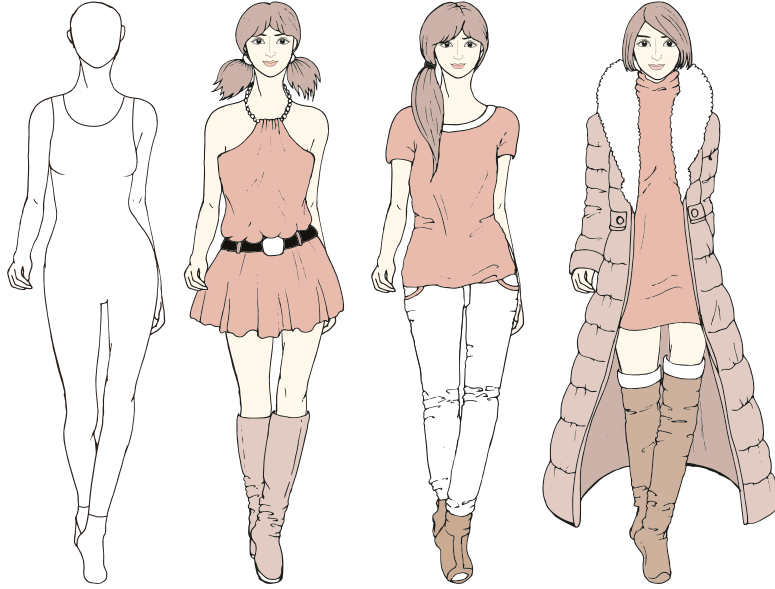
- Seçilen konuya göre model silueti seçilmelidir.
- Ana hatlar kalın; yardımcı çizgiler ince çizilmelidir.
- Seçilen siluetin ön ortası işaretlenmelidir.
- Bel ve etek boyu işaretlenmelidir.
- Düğme ilik yerleri işaretlenmeli kup ve pensler ince çizgi olarak çizilmelidir.
- Yakanın boyun çevresini, manşetin kol çevresini sarmasına özen gösterilmelidir.
- Bel ve etek ucu çizgisi figürün hareket yönüne paralel çizilmelidir.
- Büzgülü, pilili, kloş etek düşüşleri doğru çizilmelidir.
- Büyük parçalardan küçük parçalara doğru (genelden özele doğru) çizim yapılmalıdır.

- Ana parçalar çizildikten sonra aksesuar ve tamamlayıcı parçaların çizimine geçilmelidir (Görsel 2.13).

Görsel 2.13: Vücut duruş şekline göre farklı model tasarımları

- Model çizim tamamlandıktan sonra renklendirme yapılmalıdır (Görsel 2.14).

Görsel 2.14: Model renklendirmesi

2.3.1. Koleksiyon Ön Eskiz Çalışmaları

Moda evlerinin, firmaların ürünlerindeki yenilikleri tanıtmak için düzenlediği defilelerde gösterilen modellerin bütününe **koleksiyon** denir. Başka bir ifadeyle koleksiyon; hedef kitle ve ürün belirlendikten sonra moda otoriteleri tarafından zamanın trendlerine uygun olarak, müşteri istekleri doğrultusunda hazırlanan satış örnekleridir.

2. ÖĞRENME BİRİMİ

Koleksiyon; perakende satış yapanlar için veya doğrudan müşteriye satılmak için tasarlanmış ve üretilmiş giysiler, aksesuarlar ya da ürünler dizisidir. Koleksiyon genellikle silüetler, renkler ve kumaşların tasarımcının kendine özgü estetik algısına bağlı olarak değişen vurgularla bir araya gelmesiyle kurgulanır.

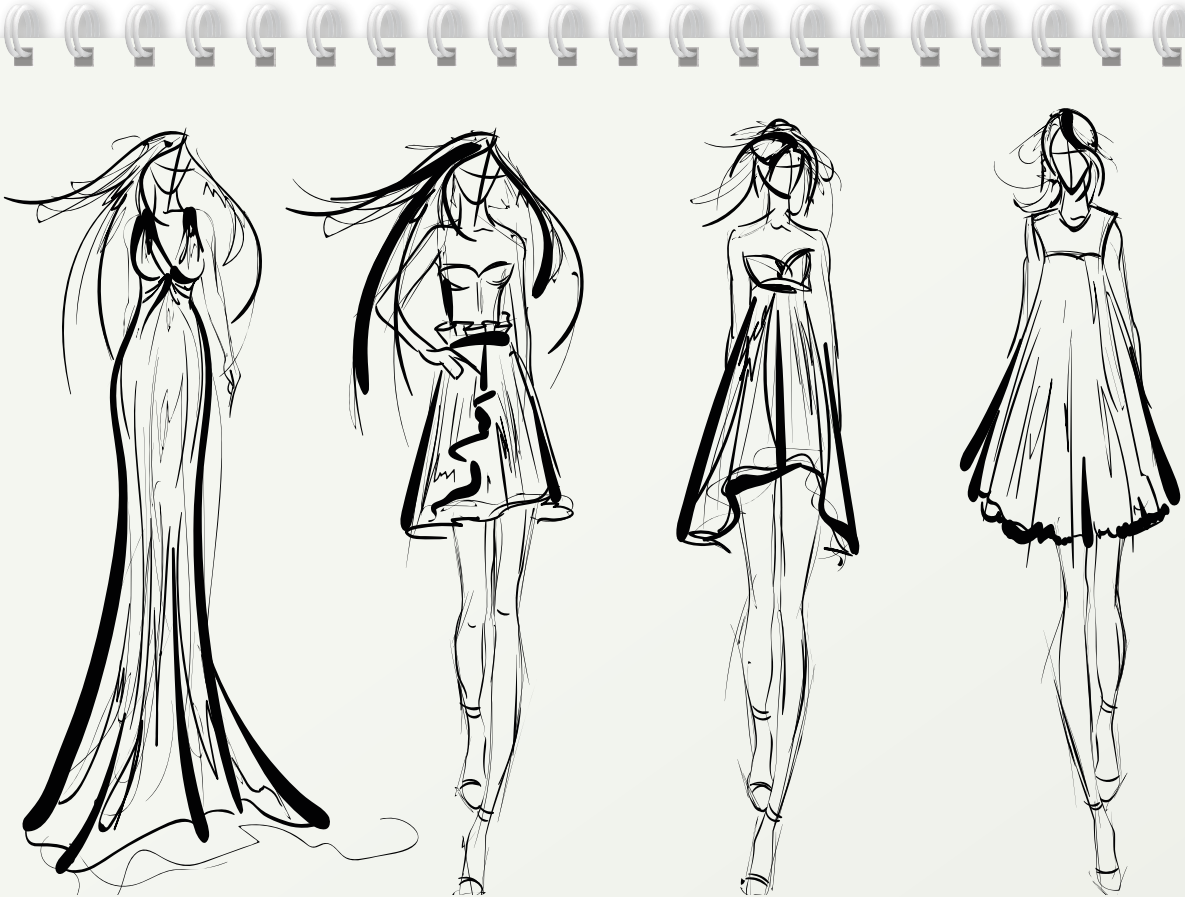
Eskiz, bir tasarım tamamlanmadan önce oluşturulan taslağına denir (Görsel 2.15, 2.16, 2.17). Tasarıma başlamadan önce oluşabilecek hataların önceden fark edilmesi eskiz çizimleri sayesinde mümkün olmaktadır.

Hazır giyim sektöründe eskiz çalışmaları, ön eskiz çalışmaları olarak ifade edilmektedir. Eskiz sözcüğü, “ön hazırlık” anlamına geldiği için “ön eskiz” ifadesi anlatım bozukluğu gibi görünse de aslında alana özgü, doğru bir ifadedir.

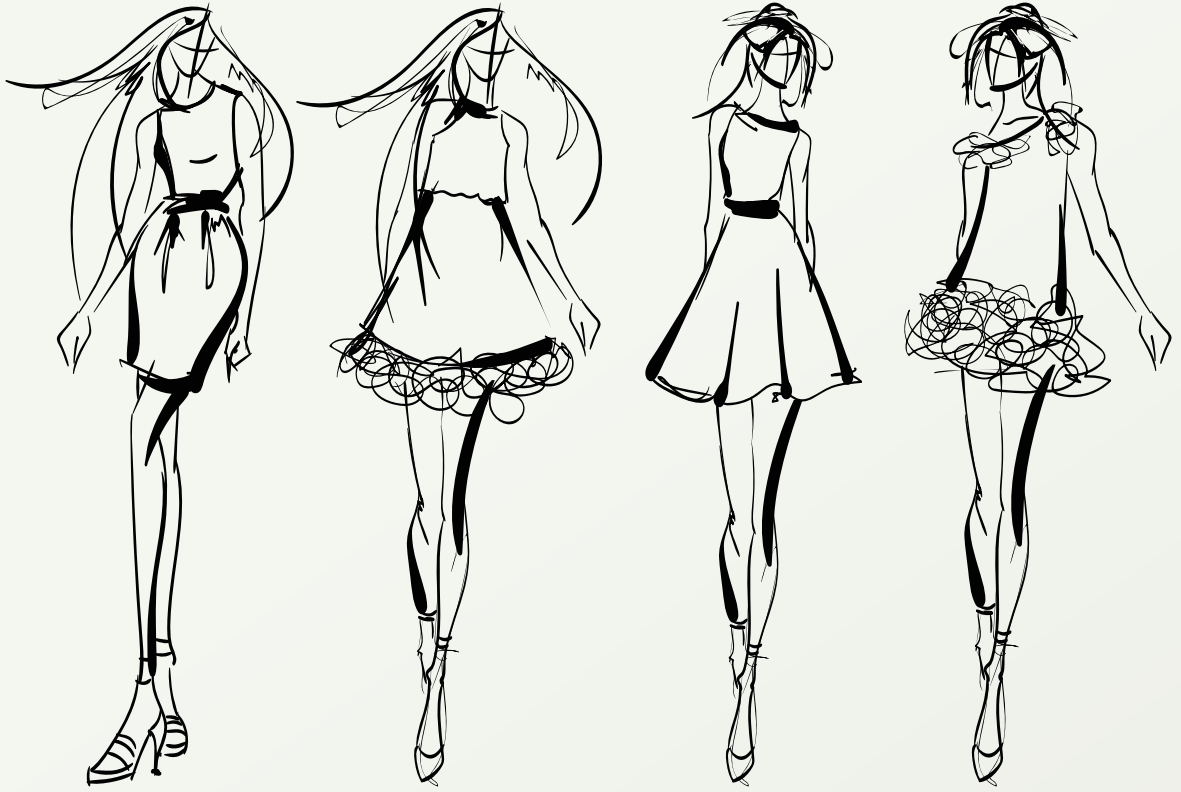
Eskiz çizimi yaparken;

- Modeller, hareketli bir silüet üzerinde düşünülmeli,
- Silüet ile model birbiri ile uyumlu olmalı,
- İstenen özellikler abartılarak çizilmeli, giysinin en çarpıcı özellikleri vurgulanmalı,
- Hazırlanan silüetlerin ölçekli ya da istenen özelliklerde olmalı,
- Silüet üzerinde istenen deformasyonlar yapılabilmelidir.

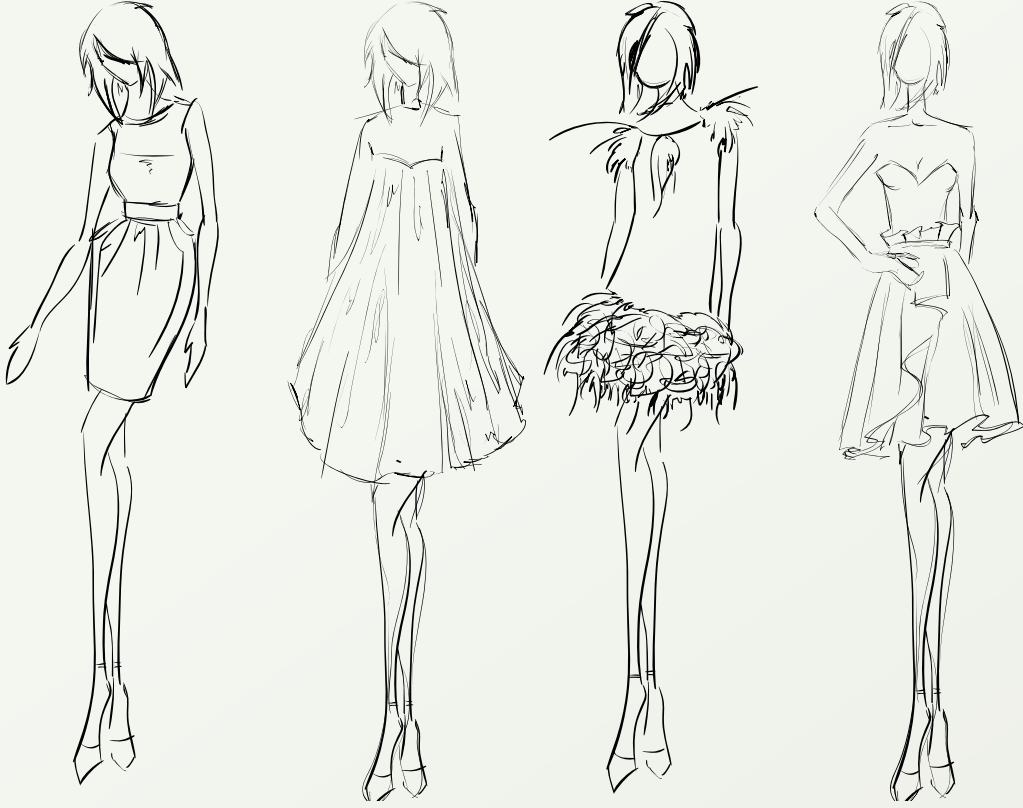
Ön Eskiz Çalışmaları

Görsel 2.15: Koleksiyon ön eskiz çalışmaları-1

Görsel 2.16: Koleksiyon ön eskiz çalışmaları-2

Görsel 2.17: Koleksiyon ön eskiz çalışmaları-3

2.3.2. Koleksiyon Artistik Çizimleri

Artistik çizim; bir tasarımın oluşum sürecidir. Tasarımcı belirlediği tema doğrultusunda tasarımlarını silüetler üzerine çizer, gerekli düzeltmelerini yapar ve koleksiyonunu hazırlar. Artistik çizimi yapılan kıyafetler; kemer, toka, çanta, şapka gibi aksesuarlarla tamamlanarak tasarlanan renk ve desen eşliğinde son şeklini alır (Görsel 2.18, 2.19, 2.20).

Moda resminde, giysi modelindeki yaratıcılık ne denli önemli ise modelin sunulduğu moda figürü çizimi de o denli önemlidir. Artistik ve akıcı çizgiler basit bir giysi modelini bile dikkat çekici hâle getirebilir. Artistik çizim silüetinde vücut oranları değiştirilerek, abartılarak çizgiye dönüştürülür.

Artistik çizim silüetinin özellikleri şunlardır:

- Artistik çizim silüetinin boyu, başın 9 katı uzunluğundadır.
- Tasarımcının tasarımına göre boy/baş oranı; $\frac{1}{9}$, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{11}$, $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{13}$ vb. uzunluklarda değişebilir.
- Moda silüetleri, ince ve uzun çizildiğinden doğal ölçülerdeki insan silüetine göre daha zarif, hareketli ve etkileyicidir.
- Kadın silüetleri yumuşak, erkek silüetleri daha sert, çocuk silüetleri ise yuvarlak ve daha dardır.
- Modelin verdiği poz ile giyeceği giysi arasında bir uyum sağlanmalıdır.

Artistik Çizim Çalışmaları

Görsel 2.18: Koleksiyon artistik çizim çalışmaları-1

Görsel 2.19: Koleksiyon artistik çizim çalışmaları-2

Görsel 2.20: Koleksiyon artistik çizim çalışmaları-3

2.3.3. Hazırlanan Koleksiyondan Model Belirleme

Koleksiyon hazırlama sürecinde en son işlem, modele karar vermektir. Pazar araştırmaları doğrultusunda hazırlanan modeller içinden parçaların üretilebilirliği, maliyeti, hedef kitlesi de dikkate alınarak seçim yapılmalıdır. Seçilen modelin önden, arkadan, model özelliği gerekiyorsa yandan ayrıntılı çizimi yapılmalıdır (Görsel 2.21).

2.3.4. Elbise Teknik Çizimi

Yapısal çizgiler, dikişler, teknik detaylarla birlikte giysi kesiminin gösterilmesi açısından silüet olmaksızın bir giysiyi en doğru şekilde ifade eden çizime **teknik çizim** denir. Hazırlanan teknik çizimler; simetrik, ölçekli ve orantılı olmalıdır. Kıyafet tasarımı tamamlandıktan sonra teknik çizim sürecine geçilmelidir. Teknik çizimler el ile ya da web tabanlı tasarım yazılımları ile yapılmaktadır.

Giysi teknik çiziminde dikkat edilecek noktalar şunlardır:

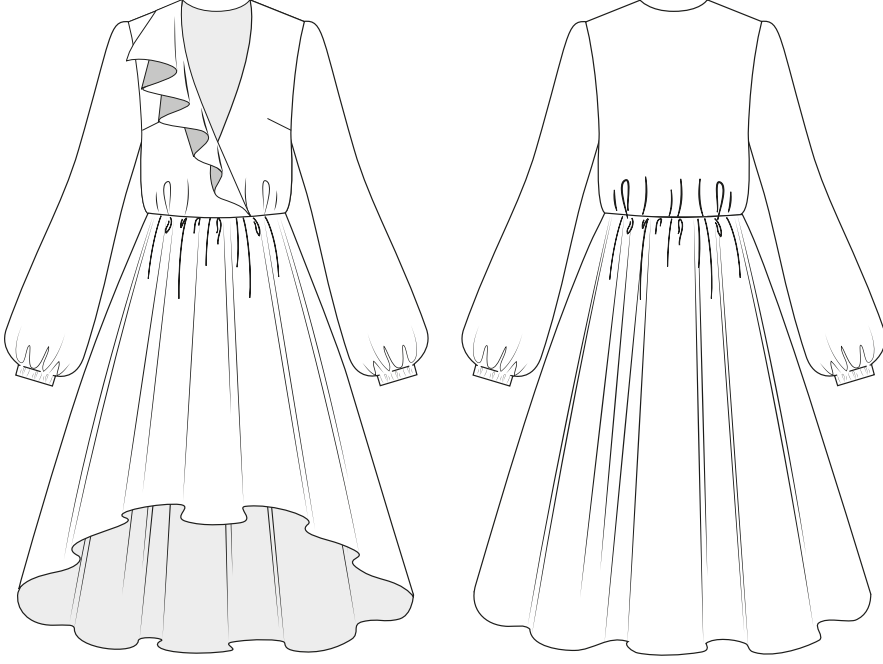
- Teknik çizimde, gerekli olan tüm ölçü ve detaylar doğru olarak yansıtılmalıdır.
- Kalem kalınlıkları doğru olarak seçilmelidir.
- Çizgi kalınlıkları doğru olarak seçilmeli, çok belirgin ve net çizgiler kullanılmalıdır.
- Yardımcı çizgiler orta işaretine dik açı olarak çizilmelidir.

Görsel 2.21: Seçilen elbise modeli

2. ÖĞRENME BİRİMİ

- Giysi ortasının sağına ve soluna aynı ölçüler işaretlenmelidir.
- Çizimlerde oran-orantı sağlanmalı, çizimler net ve şematik olmalıdır.
- Çizimle ifade edilemeyen ayrıntılar yazılı olarak belirtilmelidir.
- Model özellikleri ayrıntılı olarak çizilmelidir (Görsel 2.22).

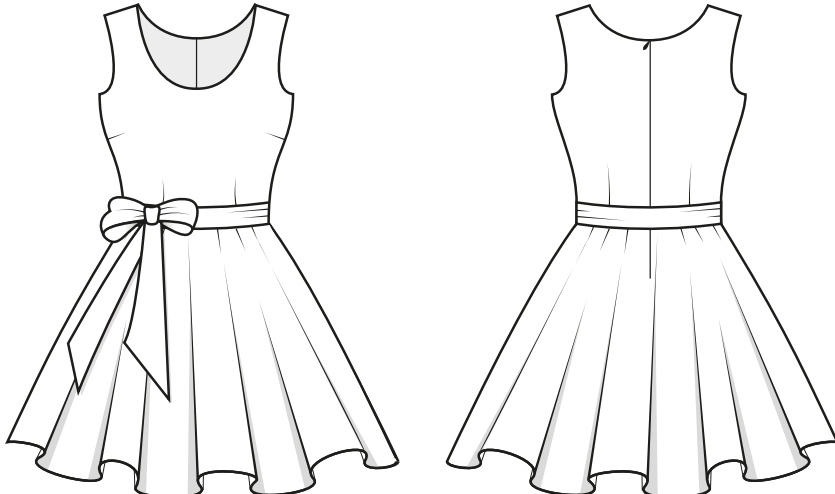

Görsel 2.22: Teknik çizim

- Dış hatlar ve kontur çizgileri, düz kalın çizgi; dikiş hatları, büzgü, volan, kup, pens, roba vb. çizgiler, orta kalınlıkta çizgi; süsleme dikişleri, üst dikişler, çıma dikişi kesik çizgi ile çizilmelidir.
- Giysinin ön ve arka çizimleri ayrı ayrı yapılmalıdır.

2.3.5. Belirlenen Elbise Modelinin Teknik Çizimi

Teknik çizimler üretim sürecinin içinde yer alan kişilere üretim detaylarını göstermek için kullanılır. Aynı zamanda bu çizimler silüet, oran ve detayların sunumunda sıklıkla kullanılan etkili araçlardır. Aşağıdaki görselde, tasarlanan elbise modelinin teknik çizimi yer almaktadır (Görsel 2.23).

Görsel 2.23: Belirlenen elbise modelinin teknik çizimi

2. UYGULAMA

Elbise Ön Eskiz ve Artistik Çizimi

Bu uygulamada sizden, aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek tasarlamayı düşündüğünüz kıyafetin elbise ön eskiz ve artistik çizimi yapmanız beklenmektedir. Çalışmalarınız 2. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Resim kâğıdı (A4 veya A3), çizim kalemleri, boya kalemleri, silgi

Dikkat Edilecek Noktalar

- İş sağlığı ve güvenliği kapsamında gerekli önlemleri alınız.
- Yaka, omuz ve kol yerlerini, modele uygun bir şekilde tespit ediniz.
- Giysi ve parçaların boylarını siluet bedeniyle orantılı çiziniz.
- Ana hatları kalın ve net; yardımcı çizgileri ince çiziniz.

İşlem Basamakları

- ▶ Tasarlayacağınız kıyafetlere uygun olan silüetleri seçiniz veya çiziniz
- ▶ Silüetin ön ortası ve bel hattını belirleyiniz.
- ▶ Çiziminize boyun çevresinden, yakayı çizerek başlayınız.
- ▶ Omuz, kol oyuntusu ve bedenin yan hatlarını çiziniz.
- ▶ Kolları ve detaylarını çiziniz.
- ▶ Giysilerin boylarını ayarlayınız.
- ▶ Giysinin detaylarını çiziniz.
- ▶ Giysinin ana hatlarını netleştiriniz.
- ▶ Tasarımı çeşitli kalem ve boyalar kullanarak renklendiriniz.

2. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Tasarlayacağı kıyafetlere uygun silüet seçti ve çizim yaptı.	☐	☐
3	Giysilerin ana hatları ve detay çizimlerini yaptı.	☐	☐
4	Silüete elbise modellerini artistik çizim tekniklerine uygun olarak giydirdi.	☐	☐
5	Tasarımlarını renklendirmek için günün moda trendlerine uygun renkleri belirledi.	☐	☐
6	Tasarımlarını çeşitli teknikler kullanarak renklendirdi.	☐	☐
7	Renklendirme işlemi yaparken kumaşların dokusuna dikkat etti.	☐	☐
8	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
9	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.4. ÖLÇÜ FORMLARI VE KALIP HAZIRLAMA İŞLEMLERİ

Bütün giysi türlerinde kalıp hazırlayabilmek için önce ölçü almak gerekir. Her biçki sisteminin kendine özgü ölçü alma tekniği vardır. Sistemin başarısı, ölçü alma tekniğinin iyi anlaşılmasına ve uygulanmasına bağlıdır. Ölçü, tekniğine uygun alındığı zaman çizilen kalıplar vücuda uygunluk gösterir. Kalıplarda ortaya çıkabilecek hatalar, yine ölçülerin dikkatlice kontrol edilmesiyle düzeltilir. Ölçüler; vücut üzerinden alınan “temel ölçüler” ve temel ölçüler esas alınarak hesaplanan “yardımcı ölçüler”, olmak üzere iki türdür.

Hazır giyim sektöründe kalıp hazırlama, vücuda uyum sağlayan giysilerin üretilmesin için en önemli faktörlerden biridir (Görsel 2.24). Üretim aşamasında tasarımcının teknik ve artistik çizimlerini yaptığı modellerin kalıpları, standart ölçü tablosundan alınan ölçüler kullanılarak modelistler tarafından çizilir

Görsel 2.24: Kalıp hazırlama

2.4.1. Ana ve Yardımcı Malzemeler

Mülahaj kâğıdı, pelür kâğıdı, kopya kâğıdı, siyah ve kırmızı kurşun kalem, silgi çeşitleri, cetvel, T cetveli, Aristo cetveli, eşel, kılıç (eğri) riga, kol evi rigası, pistole, gönye, pergel, mezura, makas, çizim masası; kalıp hazırlama işleminde kullanılan araç gereçtir (Görsel 2.25).

Kalıp hazırlanırken;

- İş ortamı aydınlık,
- Çizim yapılacak masa temiz,
- Kullanılacak sandalye ve masa ergonomik olmalıdır.

Görsel 2.25: Kalıp çiziminde kullanılan araç gereç

2.4.2. Ölçü Tabloları Hazırlama

Hazır giyim üretim sektöründe kalıp hazırlama aşamasında bireysel ölçü kullanılmaz. İstatistiksel araştırmalarla oluşturulan standart ölçü tablosu kullanılır. Standart ölçü tablosunda ölçüler, beden numaralarına göre gruplandırılır.

Standart ölçü tablosu oluşturulurken genel vücut özelliklerine dikkat edilir. Örneğin kısa, normal, uzun boy; şişman ya da zayıf vücutlar gibi.

KOLEKSİYON HAZIRLAMA

Koleksiyon hazırlanırken kalıpların çiziminde gerekli olan ölçüleri elde etmek için standart ölçü tablosundan ve bolluk tablosundan (Tablo 2.1, 2.2) faydalanılır.

Tablo 2.1: Standart Ölçü Tablosu

BEDEN NUMARASI	34	36	38	40	42	44	46
Boy Tüm	160	160	160	160	160	160	160
Göğüs Çevresi	80	84	88	92	96	100	104
Bel	64	66	70	74	78	82	86
Kalça	87	90	94	98	102	106	110
Boyun Çevresi	33,7	34,5	35,3	36,1	36,9	37,7	38,5
Arka Uzunluk (Arka Orta Bel Yeri)	40	40	40	40	40	40	40
Koltuk Derinliği	18,5	18,9	19,3	19,7	20,1	20,5	20,9
Arka Yaka	6	6,2	6,4	6,6	6,8	7	7,2
Kalça Düşüklüğü	58,5	58,9	59,3	59,7	60,1	60,5	60,9
Model Boyu	ARKA UZUNLUK + ETEK BOYU						
Göğüs Düşüklüğü I	29,2	30,2	31,2	32,2	33,2	34,2	35,2
Göğüs Düşüklüğü II	23,2	24	24,8	25,6	26,4	27,2	28
Ön Uzunluk I	48,7	49,7	50,2	50,7	51,2	51,7	52,2
Ön Uzunluk II	42,7	43,5	43,8	44,1	44,4	44,7	45
Arka Genişlik	15,5	16	16,5	17	17,5	18	18,5
Koltuk Genişliği	8,5	9	9,5	10	10,5	11	11,5
Ön Genişlik	16	17	18	19	20	21	22
Omuz Genişliği	12	12,3	12,6	12,9	13,2	13,5	13,8
Kol Boyu	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5	56,5
Bilek Genişliği	15	15,5	16	16,5	17	17,5	18
Pazı (Kol Genişliği)	26	27	28	29,2	30,2	31,2	32,2

Tablo 2.2: Kadın Giyim Bolluk Tablosu

KADIN GİYİM ÇEŞİDİNE GÖRE BOLLUK TABLOSU									
	Elbise/Bluz/Gömlek			Ceket			Manto		
	Dar	Normal	Bol	Dar	Normal	Bol	Dar	Normal	Bol
Arka Yaka	-	-	0,5	0-0,5	0,5	1	0-0,5	1-1,5	1,5
Koltuk Derinliği	0,5 -1	1-1,5	1,5-2	1,5-2,5	2-3	3-4	2-3	3-7	4-8
Arka Genişlik	0,5	0,5-1	1	0,5-1	1	1	1-1,5	1,5-2	2
Koltuk Genişliği	1-1,5	1,5-2	3	1,5-2	2-3	3-3,5	2,5-3,5	3,5-4	5
Ön Genişlik	1-1,5	1,5	1,5-2	1-1,5	2	2	2	2	2-2,5
Bel	1-2	2-4	4-6	3-6	4-7	5-7	4-6	6-8	Modelere Göre bolluk verilir.
Kalça	1-2	2-4	4-6	2-4	4-7	5-7	4-6	6-8	

2.4.3. Numune İçin Teknik Föy Hazırlama

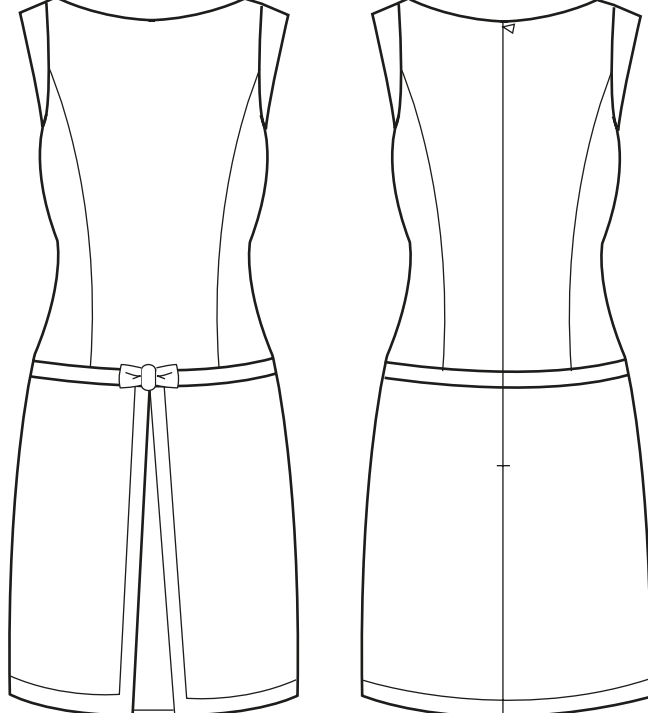
Giyi üretiminde, bir modelin dikilebilmesi ve imalatının istenen kalite niteliklerine ve standartlara uygun yapılabilmesi için hazırlanan belgeye **teknik föy** denir (Tablo 2.3). Teknik föy, modelin bütün özelliklerini içerir.

Teknik föy, model özelliğine göre değişiklik gösterir. Herhangi bir modelin teknik bilgileri ve model çizimi bir sayfaya sığabileceği gibi üç dört sayfaya da bulabilir.

Tablo 2.3: Model Teknik Föyü

MODEL TEKNİK FÖYÜ			
Model Adı: Model Uygulamalı Elbise	Beden No: 38	Sezon: İlkbahar-Yaz	
Model Uygulamalı Elbise Teknik Çizimi		Model Analizi	
		<ul style="list-style-type: none"> • Ön bedende 2'şer adet bel ve göğüs pensli (Görsel 2.26) • Arka bedende 2 adet bel pensli • Dar omuzlu • Kolsuz • Yaka ve kolu oyuntulu • Arka ortası gizli fermuarlı ve dikişli • Belden büzgülü • Belde kurdele süslemeli 	
Görsel 2.26: Model uygulamalı elbise teknik çizimi			
Ölçüler		Kullanılan Ana ve Yardımcı Malzemeler	
Tam Boy	160 cm	<ul style="list-style-type: none"> • 140 cm eninde, 115 cm boyunda elbise-lik kumaş • 50 cm uzunluğunda gizli fermuar • 95 cm eninde, 40 cm boyunda bez tela • Çift taraflı yapışkan tela • 130 cm uzunluğunda kurdele • Kumaş renginde bir makara iplik 	
Göğüs Çevresi	88 cm		
Bel	70 cm		
Kalça	94 cm		
Kol Boyu	56,5 cm		
Sırt Yüksekliği	$19,3 + 1 - 1,5 \text{ cm} = 20,8 \text{ cm}$		
Arka Uzunluk	40 cm	Parça Listesi	
Kalça Düşüklüğü	59,3 cm	Kumaş	Tela
Arka Yaka	6,4 cm	Ön beden: 1 adet	Ön yaka pervazı: 1 adet
Ön Uzunluk ı	43,8 cm	Ön etek: 1 adet	Arka yaka pervazı: 2 adet
Arka Genişlik	$16,5 \text{ cm} + 0,5 \text{ cm} = 17 \text{ cm}$	Arka beden: 2 adet	Ön kol pervazı: 2 adet
Koltuk Genişliği	$9,5 \text{ cm} + 1 \text{ cm} = 10,5 \text{ cm}$	Arka etek: 2 adet	Arka kol pervazı: 2 adet
Ön Genişlik	$18 \text{ cm} + 1 \text{ cm} = 19 \text{ cm}$	Ön yaka pervazı: 1 adet	
Model Boyu	85 cm	Arka yaka pervazı: 2 adet	
		Ön kol pervazı: 2 adet	
		Arka kol pervazı: 2 adet	
Kontrol: $\frac{1}{2}$ Göğüs çevresi 44 cm + Bolluk ilavesi 3,5-4,5 cm = 48,5 cm.			

Görsel 2.27'de teknik çizimi verilen elbise modelinin teknik föyünü hazırlayınız.

Görsel 2.27: Elbise modeli

SIRA SİZDE

2.4.4. Numune Ürünün Kalıplarını Hazırlama

Koleksiyon tasarımında, modelin kalıbını elde etmek için öncelikle temel beden kalıbı (baz kalıp) hazırlanır. Temel kalıptaki formların hatasız olması ve oranların iyi ayarlanması sonraki işlemlerin sorunsuz yürütülmesini sağlar.

Temel beden kalıbı üzerinde model uygulama işlemi ile modelin kalıbı hazırlanır. Modelin kalıbına dikey payları verilerek kesime hazır hâle getirilir. Kesimden önce şablon kalıpları kullanılarak pastal planı hazırlanır.

Kalıbın amacına uygun bir kalıp olması için;

- Tasarımcının çizimlerindeki oranlara uygun hazırlanması,
- Modeli yansıtması ve giysinin parçalarını göstermesi,
- Vücut yapısındaki detayları yansıtması,
- Beden büyüklüklerine göre vücut ölçülerine uyarlanabilmesi gerekir.

3. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Kalıbı Çizimi

Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise kalıbı çizimi işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Şekil 2.1'den yararlanarak ve aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 3. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

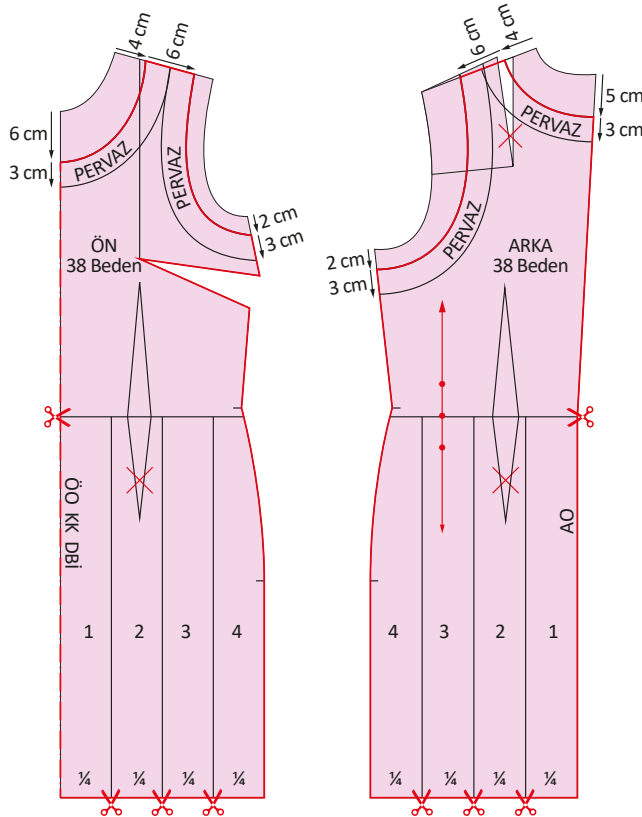
Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, gönye, pelür kâğıdı, pistole, riga, çizim masası, eşel, mezura, makas, yapıştırıcı

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Düz hatların çiziminde cetvel, yuvarlak hatların çiziminde pistole ve riga kullanmaya özen gösteriniz.
- Etek parçalarını numaralandırırken sıralamanın doğru olduğundan emin olunuz.

İşlem Basamakları

- ▶ Temel beden kalıbı üzerinden ön ve arka beden kopyalarını alınız.
- ▶ Kopyaların üzerinde bel hattı ve penslerin bulunmasına dikkat ediniz.
- ▶ Arka bedeni yapıştırmadan önce kol pensini omza taşıyınız.
- ▶ Ön bedendeki göğüs pensini yan dikiş çizgisinden 7 cm aşağı inerek yan dikişe taşıyınız.
- ▶ Kopyaları, bel hatları sayfanın alt kısmına paralel olacak şekilde yapıştırınız.

Şekil 2.1: Model uygulamalı elbise çizimi

Ön Beden

- ▶ Ön orta ve ön yakanın kesiştiği noktadan aşağıya doğru 6 cm işaretleyiniz.
- ▶ Omuz çizgisi üzerinde, yaka başlangıç noktasından sağa doğru 4 cm işaretleyiniz.
- ▶ İşaretlediğiniz noktalardan geçecek şekilde, yeni ön yaka oyuntusunu çiziniz.
- ▶ Omuz çizgisi üzerinde, yeni yaka başlangıç noktasından sağa doğru 6 cm işaretleyiniz.
- ▶ Kol altından başlayarak yan dikiş çizgisi üzerinden aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz.
- ▶ İşaretlediğiniz noktalardan geçecek şekilde yeni kol oyuntusunu çiziniz.
- ▶ Etek ucunu dört eşit parçaya bölünüz.
- ▶ Noktaları, ön ortasına paralel olacak şekilde bel hattına kadar uzatınız.
- ▶ Dört parçaya bölünen kalıp parçalarını 1, 2, 3, 4 şeklinde numaralandırınız.
- ▶ Ön pensin bel çizgisinden aşağıda kalan kısmını iptal ediniz.
- ▶ 3 cm genişliğinde ön yaka ve kol pervaz çizimi yapınız.

Arka Beden

- ▶ Omuzdaki pensi iptal ediniz.
- ▶ Arka orta ve arka yakanın kesiştiği noktadan aşağıya doğru 5 cm işaretleyiniz.
- ▶ Omuz çizgisi üzerinde, yaka başlangıç noktasından sola doğru 4 cm işaretleyiniz.
- ▶ İşaretlediğiniz noktalardan geçecek şekilde, yeni arka yaka oyuntusunu çiziniz.
- ▶ Omuz çizgisi üzerinde, yeni yaka başlangıç noktasından sola doğru 6 cm işaretleyiniz.
- ▶ Kol altından başlayarak yan dikiş çizgisi üzerinden aşağıya doğru 2 cm işaretleyiniz.
- ▶ İşaretlediğiniz noktalardan geçecek şekilde yeni kol oyuntusunu çiziniz.
- ▶ Etek ucunu dört eşit parçaya bölünüz.
- ▶ Noktaları, arka ortasına paralel olacak şekilde bel hattı çizgisine kadar uzatınız.
- ▶ Dört parçaya bölünen kalıp parçalarını numaralandırınız (1, 2, 3, 4 şeklinde).
- ▶ Arka pensin bel çizgisinden aşağıda kalan kısmını iptal ediniz.
- ▶ 3 cm genişliğinde arka yaka ve kol pervaz çizimi yapınız.

3. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Temel beden kalıbı üzerinden ön ve arka beden kopyasını aldı.	☐	☐
3	Ön ve arka bedende model uygulama işlemini modele ve tekniğe uygun şekilde yaptı.	☐	☐
4	Ön ve arka bedende yeni yaka oyuntusunu çizdi.	☐	☐
5	Ön ve arka bedende yeni kol oyuntusunu çizdi.	☐	☐
6	Yaka ve kol pervaz çizimlerini yaptı.	☐	☐
7	Ön ve arka bedende; kalıbı bel hattından etek ucuna kadar dikey olarak dört eşit parçaya böldü.	☐	☐
8	Ön ve arka beden kalıbı üzerine gerekli yazı ve işaretleri yerleştirdi.	☐	☐
9	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
10	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

4. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Açma Çizimi

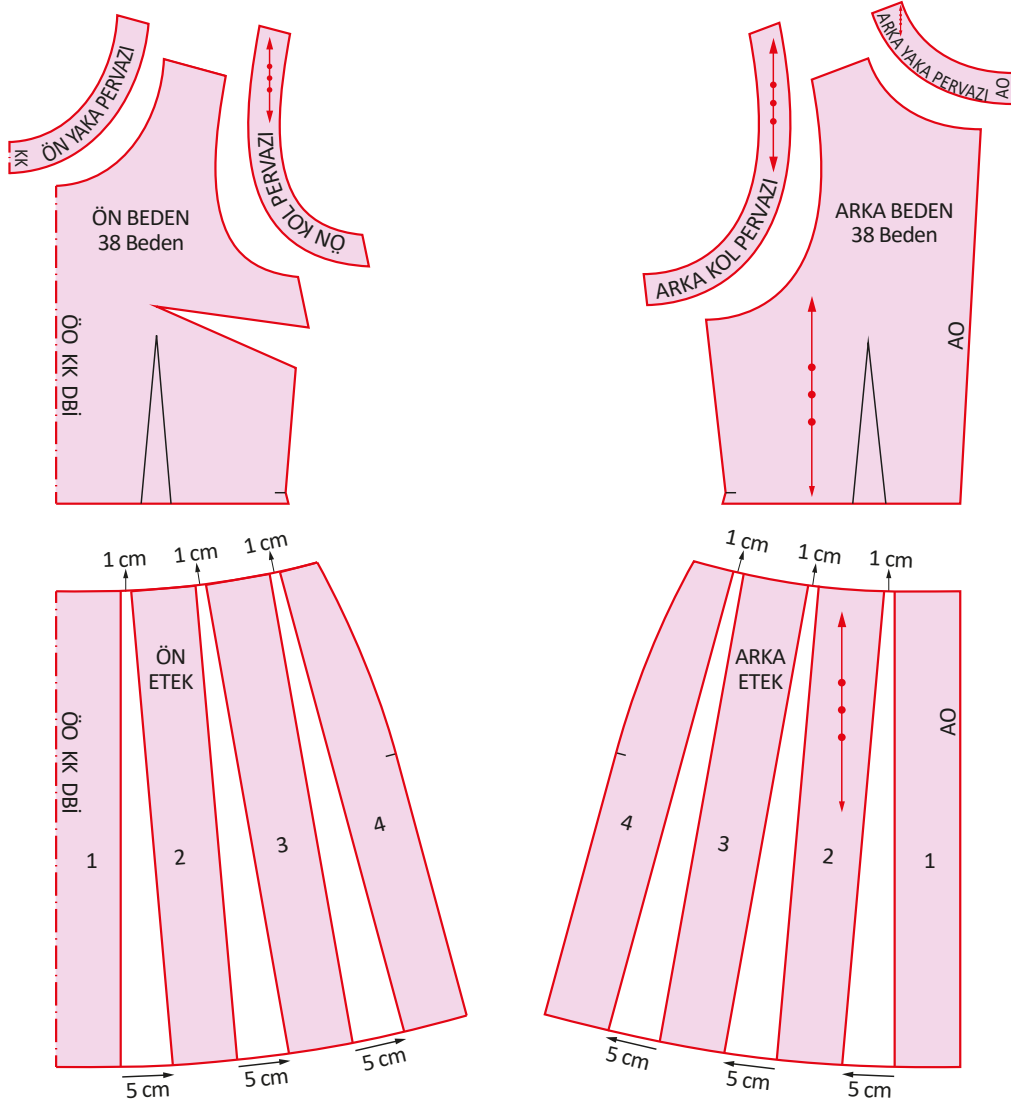
Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise açma çizimi işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Şekil 2.2'ten yararlanarak ve aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 3. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pelür kâğıdı, gönye, pistole, riga, çizim masası, eşel, mezura, makas, yapıştırıcı

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Kalıpların kopyasını cetvel ve pistole kullanarak alınız.
- Kopya alırken yardımcı çizgileri çizmeyi unutmayınız.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

Şekil 2.2: Model uygulamalı elbise açma çizimi

İşlem Basamakları**Ön Beden**

- ▶ Model uygulama kalıbı üzerinden ön beden kopyasını alınız.
- ▶ Ön bedende makas işaretli olan yerden, beden ile etek parçasını birbirinden ayırınız.
- ▶ Kâğıdınızın sol tarafına bir dik çizgi çiziniz.
- ▶ Ön beden parçasını, düz boy ipliği çizgisine dikkat ederek yapıştırınız.
- ▶ Etek kısmında numaralandırılmış parçaları keserek birbirinden ayırınız.
- ▶ 1 numaralı parçayı sayfa kenarına paralel biçimde, Şekil 2.2'deki gibi yapıştırınız.
- ▶ 1 numaralı parçanın bel kısmında 1 cm, etek ucunda 5 cm mesafe bırakarak 2 numaralı parçayı yapıştırınız.
- ▶ 2 numaralı parçanın bel kısmında 1 cm, etek ucunda 5 cm mesafe bırakarak 3 numaralı parçayı yapıştırınız.
- ▶ 3 numaralı parçanın bel kısmında 1 cm, etek ucunda 5 cm mesafe bırakarak 4 numaralı parçayı yapıştırınız.
- ▶ Bel ve etek ucu kesin hatlarını çiziniz.
- ▶ Ön yaka ve ön kol pervaz parçalarının kopyalarını alarak düz boy ipliği yönünde yapıştırınız.

Arka Beden

- ▶ Arka bedende makas işareti olan yerden keserek beden ile etek parçasını birbirinden ayırınız.
- ▶ Arka beden parçasını, arka ortası düz boy ipliğine dikkat ederek Şekil 2.2'deki gibi yapıştırınız.
- ▶ Etek kısmında numaralandırılmış parçaları keserek birbirinden ayırınız.
- ▶ 1 numaralı parçayı düz boy ipliğine dikkat ederek yapıştırınız.
- ▶ 2, 3 ve 4 numaralı parçaları ön etekte belirtilen aralıklarda ve aynı şekilde yapıştırınız.
- ▶ Bel ve etek ucu kesin hatlarını çiziniz.
- ▶ Arka yaka ve arka kol pervaz parçalarının kopyalarını alarak düz boy ipliği yönünde yapıştırınız.

4. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Ön beden kalıbının kopyasını model uygulama çizimi üzerinden doğru aldı.	☐	☐
3	Arka beden kalıbının kopyasını model uygulama çizimi üzerinden doğru aldı.	☐	☐
4	Yaka ve kol pervazlarının kopyasını doğru aldı.	☐	☐
5	Ön ve arka bedende numaralandırılmış parçaları keserek birbirinden ayırdı.	☐	☐
6	Ön ve arka etekte açma paylarını doğru verdi.	☐	☐
7	Kalıplar üzerine gerekli yazı ve işaretleri yerleştirdi.	☐	☐
8	Model açma işlemlerini tekniğe uygun şekilde yaptı.	☐	☐
9	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
10	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

5. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Şablonu Çizimi

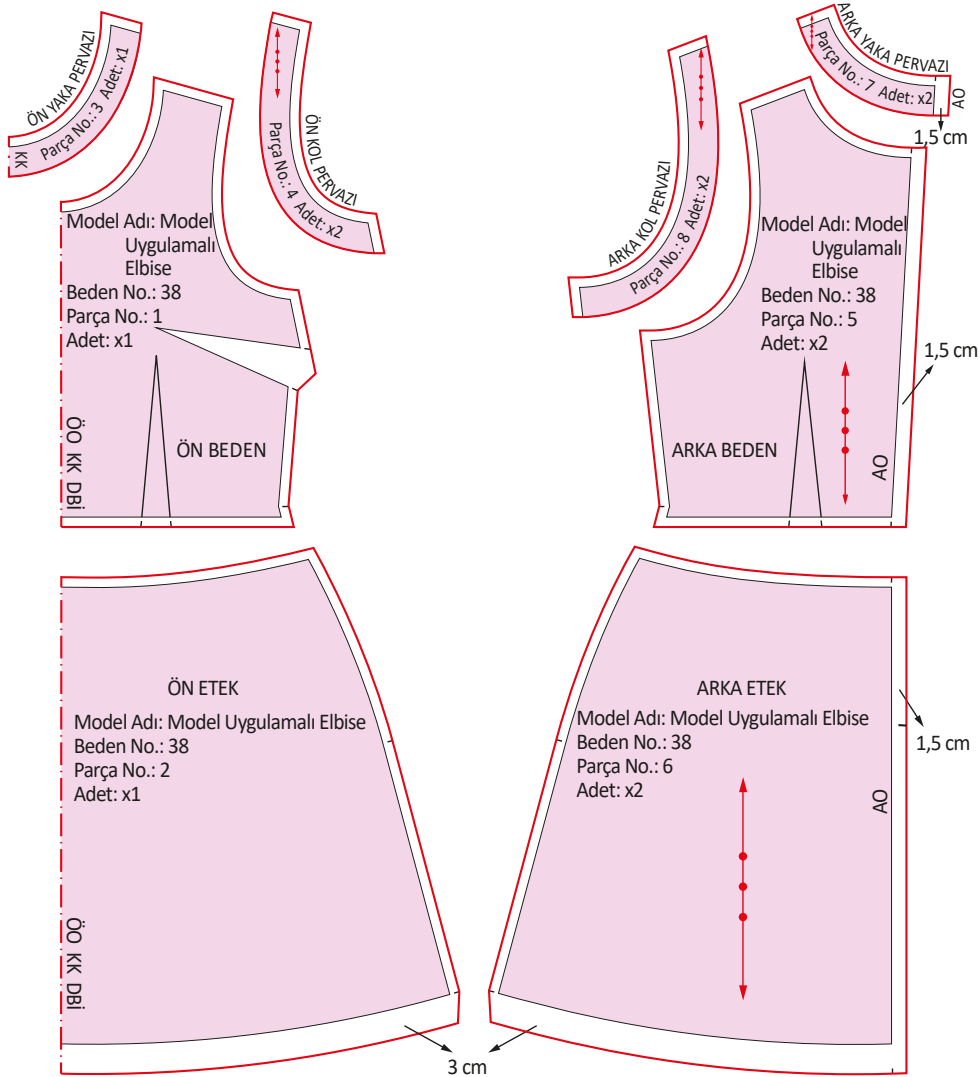
Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise şablonu çizim işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Şekil 2.3 ve 2.4'ten yararlanarak ve aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 5. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Kâğıt, kalem, silgi, cetvel, pelür kâğıdı, gönye, pistole, riga, çizim masası, eşel, mezura, makas, yapıştırıcı

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Kalıpların kopyasını cetvel ve pistole kullanarak alınız.
- Kalıbın üzerinde bulunması gereken yazı ve işaretleri kontrol ediniz.
- Temiz ve düzenli çalışmaya özen gösteriniz.

Şekil 2.3: Model uygulamalı elbise şablon çizimi

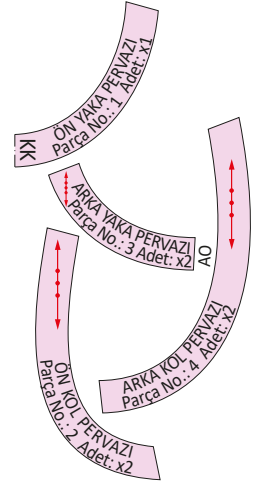
İşlem Basamakları

Ön Beden

- ▶ Kâğıdınızın sol tarafına dik bir çizgi çiziniz.
- ▶ Ön beden kopyasını alınız. Ön ortasını, dik çizgi üzerine getirerek yapıştırınız (Şekil 2.3).
- ▶ Ön ortası kumaş katı olacak şekilde; yaka, omuz, kol oyuntusu, yan dikiş ve bel hattı çizgileri paralel 1'er cm dikiş paylarını çiziniz.
- ▶ Kesin hatlardan ön etek kopyasını alınız. Ön ortasını dik çizgi üzerine getirerek yapıştırınız.
- ▶ Ön ortası hariç, bel ve yan dikişe 1'er cm ve etek ucuna paralel 3 cm dikiş paylarını çiziniz.
- ▶ Ön kol pervazının dış kenarı hariç, diğer kenarlarına 1'er cm dikiş payı veriniz.
- ▶ Ön yaka pervazının ön ortası kumaş katı olacak şekilde; dış kenarı hariç, diğer kenarlarına 1'er cm dikiş payı veriniz.
- ▶ Kalıbın üzerinde bulunması gereken yazı ve işaretleri kalıba ekleyiniz.

Arka Beden

- ▶ Kâğıdınızın sağ tarafına dik bir çizgi çiziniz.
- ▶ Arka beden kopyasını alarak düz boy ipliğine uygun şekilde yerleştirip yapıştırınız (Şekil 2.3).
- ▶ Yaka, omuz, kol oyuntusu, yan dikiş ve bel hattına paralel 1'er cm, arka ortasına 1,5 cm dikiş paylarını veriniz.
- ▶ Kesin hatlardan arka etek kopyasını alınız. Arka ortasını, dik çizgi üzerine yerleştirerek yapıştırınız.
- ▶ Bel ve yan dikişe 1'er cm, arka ortasına 1,5 cm, etek ucuna 3 cm dikiş paylarını veriniz.
- ▶ Arka kol pervazının dış kenarı hariç, diğer kenarlarına 1'er cm dikiş payı veriniz.
- ▶ Arka yaka pervazının dış kenarı hariç, diğer kenarlarına 1'er cm dikiş payı veriniz.
- ▶ Kalıbın üzerinde bulunması gereken yazı ve işaretleri kalıba ekleyiniz.

Şekil 2.4: Pervaz tela şablonu çizimi

Tela Şablonu

- ▶ Pervaz kalıplarının dikiş paysız hâlimden kopya alarak yaka ve kol pervaz tela kalıplarını oluşturunuz (Şekil 2.4).
- ▶ Kalıbın üzerinde bulunması gereken yazı ve işaretleri kalıba ekleyiniz.

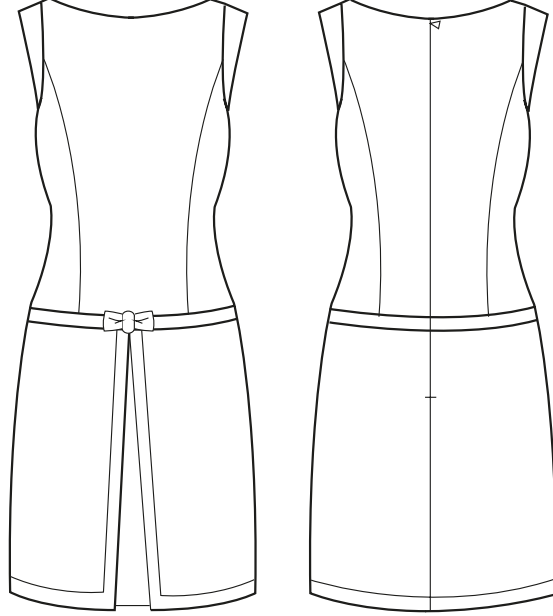
5. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Model kalıp parçalarının kopyasını doğru aldı.	☐	☐
3	Model kalıp parçalarına dikiş paylarını doğru verdi.	☐	☐
4	Tela kalıplarını tekniğe ve ölçülere uygun olarak hazırladı.	☐	☐
5	Şablon kalıpları üzerinde bulunması gereken bilgileri eksiksiz yazdı.	☐	☐
6	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
7	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

Görsel 2.28'de teknik çizimi verilen elbise modelinin;

- 38 beden temel kadın beden kalıbı üzerine 50 eşel ile model uygulamasını yapınız.
- Modelin açılımını yapınız.
- Şablon kalıplarını hazırlayınız.

Görsel 2.28: Elbise modeli

SIRA SİZDE

2.4.5. Pastal Planı Hazırlama

Hazır giyim sektöründe, **pastal planı (kesim yerleşim planı)**; üretilecek modele ait kalıpların yerleştirme kurallarına uyularak yerleştirilmesiyle oluşturulan kesim grafiğidir. Pastal planı, kumaş serim katlarının en üstüne serilir.

Pastal planı hazırlama, giysi üretim sürecinin en önemli aşamasıdır. Giysinin üretim maliyetinin %30-%60'ını kumaş maliyeti oluşturmaktadır. Pastal planının boyu ne kadar kısa tutulursa, kumaş sarfiyatı o kadar az olacaktır. Pastal planının hazırlanma şekli, üretim maliyetini doğrudan etkileyeceğinden, bu plan hazırlanırken gerekli hassasiyet gösterilmelidir.

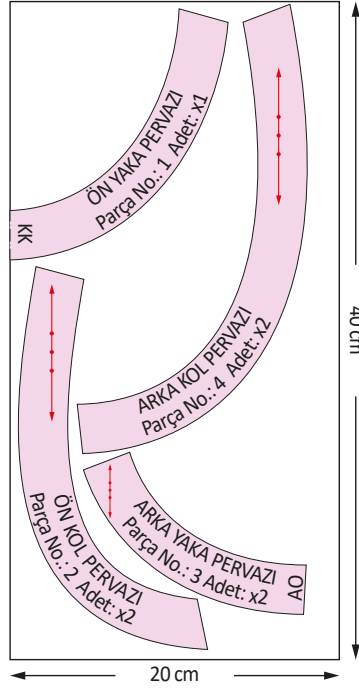
Pastal planı hazırlanırken dikkat edilecek noktalar şunlardır:

- Kumaş serimi yapılmadan önce hazırlanmalıdır.
- Hazırlamaya büyük kalıp parçalarından başlanmalı, kalan boşluklara küçük kalıp parçaları yerleştirilmelidir.
- Farklı şekillerde yerleşimler denenmeli ve en düşük pastal boyunu veren yerleşim, nihai yerleşim olarak belirlenmelidir.
- Kalıpların yerleşmesinde düz boy iplik yönüne dikkat edilmelidir.
- Kumaşın desen ve tüy yönüne dikkat edilmelidir.
- Tüm kalıp parçaları eksiksiz çizilmelidir.
- Kareli ve çizgili kumaşlarda; istenen hatlarda kare ve çizgilerin devamlılığı sağlanmalıdır.

Tela

- ▶ Tela şablonu kalıplarının kopyasını alınız.
- ▶ Kullanılacak tela enini belirleyiniz.
- ▶ En ölçüsünün yarısını kâğıt üzerinde işaretleyiniz (Kesim planı çift kat hazırlanacaktır).
- ▶ Tela kalıplarını düz boy iplik yönüne dikkat ederek kâğıt üzerine yerleştiriniz (Şekil 2.6).
- ▶ Pastal planını kontrol ediniz.

Şekil 2.6: Tela pastal planı

6. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Kalıpları düz boy iplik yönüne dikkat ederek yerleştirdi.	☐	☐
3	Kumaşı ekonomik kullandı.	☐	☐
4	Kesim planı üzerinden metraj hesabı yaptı.	☐	☐
5	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
6	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.4.6. Numune Ürünün Maliyet Hesabını Çıkarma

Ürün maliyetini; üretimde kullanılan kumaş, iplik, tela, astar, düğme, fermuar, süsleme materyalleri gibi ana ve yardımcı malzemeler, işçilik ve genel giderler oluşturur.

Kullanılacak aksesuar ve yardımcı malzemelerin sarfiyatı, miktar (adet) ve uzunluk (metraj) olarak hesaplanır. Kullanımı miktar olarak hesaplananlar; düğme, çıtçıt, etiket, fermuar gibi adet olarak sayılabilen malzemelerdir. Kullanımı uzunluk olarak hesaplananlar; bant (şerit), kordon, şerit dantel, lastik ve astardır. Ana malzeme olan kumaş ise uzunluk ve ağırlık (gramaj) olarak hesaplanır.

Model özelliği, ana ve yardımcı malzeme nitelikleri ve malzeme fire oranı; maliyeti etkileyen başlıca faktörlerdir.

Koleksiyon sürecinde; ürün maliyet hesaplamasının doğru yapılabilmesi, tasarımcının niteliklerine bağlıdır. Pazarlama, imalat ve muhasebe konularını bilen bir tasarımcı; maliyeti olumlu etkiler.

Kumaş maliyetinin hesaplanması iki aşamalı olarak yapılır. Birinci aşama, kumaş fiyatının tespit edilmesi; ikinci aşama, birim ürün için kumaş giderinin (metraj) hesaplanmasıdır. Bulunan iki değer çarpılarak birim ürün için gereken kumaşın maliyeti hesaplanmış olur.

Kumaş birim maliyeti = Kumaş fiyatı x Birim metraj

Kumaş fiyatı = 100 TL / m

Birim metraj = 115 cm

Kumaş birim maliyeti = 100 x 115 cm = 115 TL

Tela fiyatı = 20 TL / m

Birim metraj = 40 cm

Tela birim maliyeti = 20 x 40 cm = 8 TL

Fermuar fiyatı = 15 TL / adet

Kurdele fiyatı = 10 TL

Toplam maliyet = 115 + 8 + 15 + 10 = 148 TL

2.5. NUMUNE ÜRÜN DİKİMİ

Dikim işlemi, model parçalarına insan vücudunun formunu vermek için uygulanır. İki boyutlu olan kumaş yüzeyinin üç boyutlu hâle getirilebilmesi dikim işlemi ile sağlanır.

Bir giysinin görünüm ve kullanım kalitesini belirleyen kumaş; istenilen özellikte bir giysinin oluşturulması için tek başına yeterli değildir. Üretimde kaliteyi etkileyen en önemli faktörlerden birisi de dikiştir. Dikişler hem estetik hem de fonksiyonel olmalıdır.

Dikiş makinelerinin seri olarak üretilmeye başlamasının nedeni, artan nüfus ve buna bağlı olarak artan giysi gereksinimidir. Dikiş makinelerinin üretilmesi ile dikiş; makine, iğne, iplik ve kumaş araçları ile bütünleşmiştir.

2.5.1. Numune Ürün Kesimi

Dikim işlemine model parçalarının kesimiyle başlanır. Kesim işlemi giysi üretiminin en önemli bölümlerinden biridir. Kesim işleminde yapılan bir hata, telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurur. Kaliteli üretim; giysinin doğru ve teknik kurallara uygun olarak kesilmesi ile elde edilir.

7. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Kesimi

Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise kesimi işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 7. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Elbise kalıpları, cetvel, riga, mezura, toplu iğne, sabun, makas, tela, kumaş

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Kesim ve işaretleme sırasında kumaş katlarını kaydırmayınız.
- Çıt yerlerini derin kesmemeye özen gösteriniz.

İşlem Basamakları

- ▶ Model teknik föyünü ve kesim şablonlarını eksiksiz olarak hazırlayınız.
- ▶ Kumaş ve tela kesim şablonlarını, model teknik föyü ile karşılaştırarak şablonların ürünün bütününe oluşturup oluşturmadığını kontrol ediniz.
- ▶ Kumaş ve telayı kontrol ediniz ve varsa hataları belirleyiniz.
- ▶ Belirlediğiniz hataları düzeltiniz. Düzeltilemiyorsa kalıp yerleşimini hatayı gizleyecek şekilde yapınız ya da hatalı kısmı çıkartınız.
- ▶ Kumaşı kesim masasına çift kat olarak seriniz.
- ▶ Kalıpları ekonomik ve düz boy iplik yönüne göre kumaş üzerine iğne ile tutturarak yerleştiriniz.
- ▶ Tüm kalıp parçalarının eksiksiz yerleştiğinden emin olunuz.
- ▶ Kalıpları, dış kenarlarından sabunla çiziniz (Görsel 2.29).

Görsel 2.29: Kalıpların kumaşa çizimi

- ▶ Gereken işaretleri kumaş üzerine alınız.
- ▶ Kumaşı işaret çizgilerinden kesiniz (Görsel 2.30).

Görsel 2.30 Kesim işlemi

- ▶ Kesilen parçalara gereken işaretlemeleri yapınız.
- ▶ Pervaz tela kalıbı kesimi için telayı, çift kat olarak masaya yerleştiriniz.
- ▶ Pervaz tela kalıplarını, düz boy iplik yönüne göre tela üzerine yerleştiriniz.
- ▶ Kalıpları, dış kenarlarından sabunla çiziniz.
- ▶ Telayı işaret çizgilerinden kesiniz.
- ▶ Kesilen parçaları kontrol ediniz.

7. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Kumaş ve telayı kesime hazırladı.	☐	☐
3	Kalıpları kumaş üzerine ekonomik ve DBİ'ye göre yerleştirdi.	☐	☐
4	Tekniğe uygun elbise kesimi yaptı.	☐	☐
5	Tekniğe uygun tela kesimi yaptı.	☐	☐
6	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
7	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.5.2. Numune Ürün Dikimi

Dikim işlemi, model parçalarının birleştirilmesiyle elbise üretiminin gerçekleştirilmesidir. Dikim sürecinde, yapılacak işlemleri ve kullanılacak makineleri gösteren dikim planı ve makine parkı tablosu hazırlanır (Tablo 2.3).

Tablo 2.3: Model Uygulamalı Elbise Dikim Planı ve Makine Parkı

MODEL UYGULAMALI ELBİSE DİKİM PLANI VE MAKİNE PARKI		
Model: Model Uygulamalı Elbise		
Hazırlayan:		
Beden: 38		Tarih:
Operasyon No	Operasyon Akış Basamakları	Makine Parkı
1	Pervazlara tela yapıştırma	Ütü
2	Pervazların kenar temizliği	Overlok
3	Ön ve arka beden kenar temizliği	Overlok
4	Ön ve arka pens dikimi	DSM
5	Pens ütüsü	Ütü
6	Omuz dikimi	DSM
7	Dikiş payları ütüsü	Ütü
8	Ön ve arka yaka pervazları birleştirme	DSM
9	Dikiş payları ütüsü	Ütü
10	Yaka pervazı takma	DSM
11	Yaka pervazı çıtlatma	Makas
12	Yaka pervazı ütüsü	Ütü
13	Ön ve arka etek parçalarının kenar temizliği	Overlok
14	Beden ve eteği birleştirme	DSM
15	Dikiş payları ütüsü	Ütü
16	Bel hattına çıma çekme	DSM
17	Fermuar dikimi	DSM
18	Yan dikiş	DSM
19	Dikiş payları ütüsü	Ütü
20	Etek ucu kıvrma	Ütü
21	Ürün son ütü işlemleri	Ütü
22	Son kontrol işlemleri	El çalışması

8. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Dikimi

Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise dikim işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 8. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Düz dikiş makinesi, overlok, ütü, modelin kesilmiş parçaları, tela, iğne, iplik, makas, mezura, cetvel, toplu iğne, dikiş malzemeleri.

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Telanın yapışkan yüzünü kumaşın tersine yerleştirdiğinizden emin olunuz.
- Dikiş başlangıcı ve sonlarını sağlamlaştırınız.
- Overlok yaparken dikiş paylarını kesmemeye özen gösteriniz.
- Çıtlatma işleminde dikiş iplerini kesmemeye dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- ▶ Düz dikiş ve overlok makinesini dikime hazırlayınız.
- ▶ Ütü ısını kumaş ve telaya uygun ayarlayınız.
- ▶ Ön ve arka yaka, ön ve arka kol pervazlarına, telaları yerleştiriniz ve ütü ile yapıştırınız (Görsel 2.31).
- ▶ Pervazların etrafını overlok ile temizleyiniz.
- ▶ Ön ve arka bedenin omuz, kol evi, yan dikiş, arka ortası ve bel hattına overlok çekiniz (Görsel 2.32).

Görsel 2.31: Pervazlara tela yapıştırma

Görsel 2.32: Overlok ile kumaş kenarı temizleme

- ▶ Ön ve arka pensleri şablona göre işaretleyiniz.
- ▶ Ön bel ve göğüs penslerini dikiş (Görsel 2.33).
- ▶ Arka bel penslerini dikiş.
- ▶ Penslerin dikiş paylarını yan dikiş yatırarak ütöleyiniz.
- ▶ Ön ve arka beden omuzlarını makine dikiş ile birleştiriniz.
- ▶ Dikiş paylarını açarak ütöleyiniz.
- ▶ Ön ve arka yaka pervaz parçalarını omuzlarından makine dikiş ile birleştiriniz.
- ▶ Dikiş paylarını ikiye açarak ütöleyiniz.
- ▶ Pervazı bedene; omuz hatları üst üste gelecek şekilde iğneleyerek yerleştiriniz.
- ▶ Pervazı bedene makine dikiş ile birleştiriniz (Görsel 2.34).

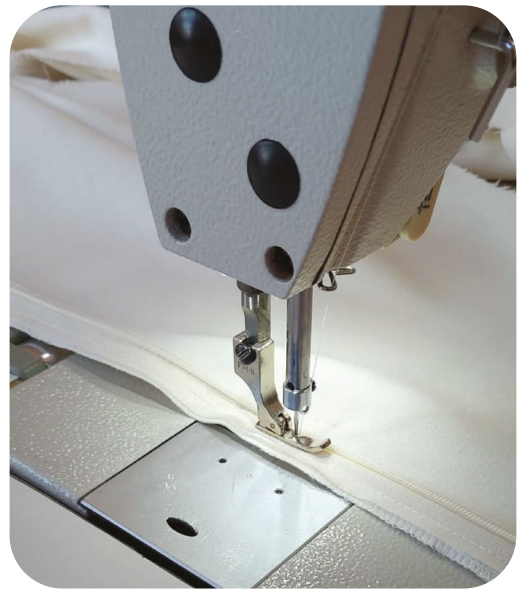

Görsel 2.33: Pens dikimi

Görsel 2.34: Yaka pervaz dikimi

- ▶ Pervazın kolay çevrilebilmesi ve düzgün form alabilmesi için dikiş paylarında çıtlatma yapınız.
- ▶ Dikiş paylarını inceltiniz.
- ▶ Pervaz parçasını 1 mm içe kaydırarak ütöleyiniz.
- ▶ Ön ve arka etek parçaları, bel hattı, yan dikiş, arka ortası ve etek ucuna overlok çekiniz.
- ▶ Ön beden ve ön eteği bel hattından büzgü vererek dikiş.
- ▶ Dikiş paylarını ön bedene yatırarak ütöleyiniz.
- ▶ Bel hattına çıma çekiniz.
- ▶ Arka etek parçalarını, arka ortasından makine dikiş ile birleştiriniz.
- ▶ Arka beden ve arka eteği, ön parçadaki çalışma aşamalarında olduğu gibi birleştiriniz.
- ▶ Fermuarı arka bedene iğneleyerek yerleştiriniz.
- ▶ Fermuar ayağı kullanarak fermuarı dikiş (Görsel 2.35).
- ▶ Ara ütöleme yapınız.

Görsel 2.35: Fermuar dikimi

- ▶ Ön ve arka bedeni, yan dikişlerden makine dikişi ile birleştiriniz.
- ▶ Dikiş paylarını ikiye açarak ütöleyiniz.
- ▶ Ön ve arka kol pervaz parçalarını, omuzlardan ve yan dikişlerden makine dikişi ile birleştiriniz.
- ▶ Dikiş paylarını açarak ütöleyiniz.
- ▶ Kol pervazlarını, yaka pervazlarındaki çalışma aşamalarında olduğu gibi birleştiriniz.
- ▶ Yaka ve kol etrafına gaze dikişi çekiniz.
- ▶ Pervazları omuz dikiş paylarına içten tutturunuz.
- ▶ Etek ucunu dikiş payından katlayınız.
- ▶ Kat arasına çift taraflı yapışkan tela yerleştiriniz ve kumaşı ütöleyerek telayı yapıştırınız.
- ▶ Elbisenin ipliklerini temizleyiniz.
- ▶ Son kontrolleri yapınız (Görsel 2.36).
- ▶ Elbisenin son ütüsünü yapınız.

Görsel 2.36: Elbisenin son kontrolü

8. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Elbise dikim planı ve makine parkı tablosunu hazırladı.	☐	☐
3	Kullanılacak makineleri, kumaş özelliğini dikkate alarak hazırladı.	☐	☐
4	Tekniğe uygun tela yapıştırdı.	☐	☐
5	Pens dikimi yaptı.	☐	☐
6	Tekniğe uygun pervaz hazırladı.	☐	☐
7	Pervaz takma işlemlerini yaptı.	☐	☐
8	Tekniğe uygun fermuar dikimi yaptı	☐	☐
9	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
10	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.5.3. Numune Ürünün Canlı ve Cansız Manken Üzerinde Provası

Seri üretime geçmeden önce, dikimi gerçekleştirilen numune ürünün provası yapılır. Provada numune ürünün vücuda, modele ve kullanım alanına uygunluğuna, boyutlarına ve estetik görünümüne bakılır.

Giysinin üretiminde kullanılan dikim tekniği, dikiş çeşidi, dikiş payı, dikim analizi, süsleme gibi dikimle ilgili unsurlar gözden geçirilir. Tespit edilen eksiklikler ve hatalar kalıba aktararak düzeltmeler yapılır.

9. UYGULAMA

Model Uygulamalı Elbise Provası

Bu uygulamada sizden model uygulamalı elbise prova işlemlerini yapmanız beklenmektedir. Aşağıdaki işlem basamaklarını takip ederek uygulamayı gerçekleştiriniz. Çalışmalarınız 9. Kontrol Listesi ölçütlerine göre değerlendirilecektir.

Kullanılacak Araç Gereç

Manken, mezura, toplu iğne, kâğıt, kalem

Dikkat Edilecek Noktalar

- Çalışmaya başlamadan önce iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alındığından, çalışma ortamının bu tedbirlere uygun şekilde hazırlandığından emin olunuz.
- Mezuranın gevşek veya gergin olmamasına dikkat ediniz.
- Duruş formu kontrolünü boy aynası karşısında yapınız.
- Kontrol sırasında mankenin normal duruşta olmasına dikkat ediniz.

İşlem Basamakları

- ▶ Elbiseyi, uygun bedendeki prova mankeni ya da canlı mankene giydiriniz.
- ▶ Yaka ve kol oyuntu formunu kontrol ediniz.
- ▶ Ön ve arka bedendeki pens dikişlerini ve ölçülerini kontrol ediniz (Görsel 2.37).
- ▶ Omuz genişliğini kontrol ediniz.
- ▶ Yan dikişleri kontrol ediniz.
- ▶ Bel hattındaki büzgü duruşunu kontrol ediniz.
- ▶ Gizli fermuarın duruşunu kontrol ediniz.
- ▶ Etek ucu duruşunu kontrol ediniz.
- ▶ Elbise boyunu kontrol ediniz.
- ▶ Elbise genel duruşunu ve ütüsünü kontrol ediniz.

Görsel 2.37: Prova

9. KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri		Evet	Hayır
1	İş sağlığı ve güvenliği tedbirlerini aldı.	☐	☐
2	Elbise ölçüleri kontrol işlemlerini yaptı.	☐	☐
3	Elbise dikiş kontrol işlemlerini yaptı.	☐	☐
4	Yaka, kol evi ve etek ucu duruş formu işlemlerini yaptı.	☐	☐
5	Elbise genel duruş formu işlemlerini yaptı.	☐	☐
6	Elbise son ütü işlemlerini yaptı.	☐	☐
7	Arkadaşları ile yardımlaşarak uyumlu bir şekilde çalıştı.	☐	☐
8	Görevi, verilen süre içerisinde tamamladı.	☐	☐

"Hayır" olarak işaretlediğiniz ölçütler için ilgili çalışmalarını tekrar ediniz.

2.5.4. Numune Ürünün Süsleme İşlemleri

Hazır giyim sektöründe bir ürünü tamamlayan, daha güzel görünmesini sağlayan estetik ilavelere **süsleme** denir (Görsel 2.38). Süsleme; ürün kalitesini etkileyen, ürünü farklılaştıran, cazibesini arttıran bir işlemdir.

Görsel 2.38: Süsleme

Süsleme işlemi genellikle model özelliğini öne çıkarmak ve giysinin göze hoş görünmesini sağlamak için kullanılır. Kimi zaman ise giysideki ek yerlerini, hatalı ve lekeli yerleri kapatmak için kullanılır.

Süsleme çeşitlerini;

- Dikiş tekniği ile yapılan süslemeler (Görsel 2.39),
- Nakış tekniği ile yapılan süslemeler (Görsel 2.40),
- Hazır gereçle yapılan süslemeler olarak sıralayabiliriz (Görsel 2.41).

Görsel 2.39: Dikiş tekniği ile süsleme

Görsel 2.40: Nakış tekniği ile süsleme

Görsel 2.41: Hazır gereçle süsleme

Süslemede kullanılacak materyalleri; kumaşa, modele, yaşa, tipe, moda, mevsime ve giyilecek yere göre belirlemek gerekir. Süsleme; kumaş özelliğinin taşıyabileceği özellikte ve renk olarak kumaşa uyumlu renklerde olmalıdır.

2.5.5. Portfolyo Dosyası Hazırlama

Günümüzde genellikle elektronik ortamlarda oluşturulan portfolyoların tercih edilmesinin sebebi; bu portfolyoların istenilen zamanda güncellenebilmesi, arşivlenebilmesi, kolaylıkla iletilmesi ve hazırlama aşamasında portfolyolara kapak ve özgeçmiş de eklenebilmesidir.

Portfolyo klasöründe; şeffaf dosyalar içerisinde bilgisayar çıktıları, dijital ortamlarda oluşturulan pdf ve Word dosyaları, power point sunuları ve internet sitelerinde yapılan sunular bulunur.

Elektronik portfolyo hazırlama aşamasında bulunması gerekenler şunlardır:

- Kapak tasarımı
- Özgeçmiş
- Referanslar (iş portfolyolarında)
- Ön araştırma panoları, mood panosu veya hikâye panoları
- Araştırma çizimleri ve illüstrasyonlar
- Teknik çizimler
- Ürünlerin nihai hâllerinin fotoğrafları

Portfolyo hazırlarken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- Sunum açısından kolay sunulabilecek özellikte ve estetik açıdan iyi hazırlanmış olmalıdır.
- Kariyer hedeflerine yönelik olmalıdır.
- Portfolyolara eklenen çalışmalar ve daha sonra yapıp eklenecek olan çalışmalar, incelemek isteyen kişi ve kurumlar tarafından detaylıca incelenebilecek şekilde olmalıdır.
- Çalışmaların içeriği gereksiz detaylardan uzak olmalı ve az sayıda çalışma içermelidir.
- Değerlendirmeyi yapan kişilere kolaylık sağlayacak nitelikte olmalı ve değerlendirmeye tabi tutulan kişi hakkında ipuçları vermemelidir.
- Portfolyolarda yer alan çalışmalar hakkında gerekli bilgiler; eksiksiz bir şekilde verilmelidir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.

1. Bir tasarım tamamlanmadan önce oluşturulan taslağına ..... denir.
2. Tasarım sürecine başlamadan önce, yapacağı çalışmalarla ilgili zihninde hazırlıklar yapan kişiye ..... denir.
3. Giysi kesiminin gösterilmesi açısından siluet olmaksızın bir giysiyi en doğru şekilde ifade eden çizime ..... denir.
4. Tasarımcının çizdiği modelin kalıbını çıkaran kişiye ..... denir.
5. Modelin özelliklerini içeren belgeye ..... denir.
6. Model uygulama işlemi ..... üzerinde yapılır.
7. Bir giysiyi ait tüm kalıpları içeren kesim grafiğine ..... denir.
8. Ürünü farklılaştıran, güzel görünmesini sağlayan estetik ilavelere ..... denir.

B) Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyup doğru seçeneği işaretleyiniz.

9. Aşağıdakilerden hangisi giysi teknik çiziminde dikkat edilecek noktalardan değildir?
  - A) Çizimlerde oran-orantı sağlanmalı, çizimler net ve şematik olmalıdır.
  - B) Giysi ortasının sağına ve soluna aynı ölçüler işaretlenmelidir.
  - C) Kalem kalınlıkları doğru olarak seçilmelidir.
  - D) Modelin verdiği poz ile giydiği giysi arasında bir uyum olmalıdır.
  - E) Yardımcı çizgiler, orta işaretine dik açı olacak şekilde çizilmelidir.
10. Bir tasarım tamamlanmadan önce oluşturulan taslağa verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Koleksiyon B) Eskiz C) Model D) Siluet E) Tasarım
11. Aşağıdakilerden hangisi eskiz çizimi yaparken dikkat edilecek noktalardan biri değildir?
  - A) Çizimle ifade edilemeyen ayrıntılar yazılı olarak belirtilmelidir.
  - B) İstenen özellikler abartılarak çizilmeli ve giysinin en çarpıcı özellikleri vurgulanmalıdır.
  - C) Modeller, hareketli bir siluet üzerinde düşünülmelidir.
  - D) Siluet ile model birbiri ile uyumlu olmalıdır.
  - E) Siluet üzerinde istenen deformasyonlar yapılabilmelidir.
12. Hikâye panosu hazırlarken aşağıdaki bilgilerden hangisine ihtiyaç duyulmaz?
  - A) Çalışma çizimleri
  - B) Kullanılacağı sezon
  - C) Kullanılacağı yer
  - D) Maliyet hesabı
  - E) Süsleme araç gereci

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

13. Aşağıdakilerden hangisi artistik çizim silüetinin özelliklerinden biridir?

- A) Artistik çizim silüetinin boyu, başın 8 katı uzunluğundadır.
- B) Çocuk silüetleri yuvarlak hatlara sahiptir.
- C) Erkek silüetleri daha yumuşak hatlara sahiptir.
- D) Modelin verdiği poz ile giysi arasında bir uyum olmasına gerek yoktur.
- E) Kadın silüetleri sert hatlara sahiptir.

14. Aşağıdakilerden hangisi teknik föyde yer alır?

- A) Modelin açılım çizimi
- B) Modelin kalıp çizimi
- C) Modelin parça listesi
- D) Modelin pastal çizimi
- E) Modelin şablon çizimi

15. Aşağıdakilerden hangisi teknik föyde yer almaz?

- A) Beden numarası
- B) Model analizi
- C) Modelin kalıbı
- D) Model teknik çizimi
- E) Model adı

16. Aşağıdakilerden hangisi pastal planı hazırlanırken dikkat edilecek noktalardan biri değildir?

- A) Kalıpların düz boy iplik yönüne dikkat edilmelidir.
- B) Kumaşın desen yönüne dikkat edilmelidir.
- C) Kumaşın tüy yönüne dikkat edilmelidir.
- D) Pastal planı hazırlamaya büyük kalıp parçalarından başlanmalıdır.
- E) Pastal planı hazırlamaya küçük kalıp parçalarından başlanmalıdır.

17. Aşağıdakilerden hangisi portfolyo hazırlama aşamasında bulunması gerekenlerden biri değildir?

- A) Kapak tasarımı
- B) Teknik çizimler
- C) Ön araştırma panoları
- D) Ürünlerin son fotoğrafları
- E) Model uygulama

KAYNAKÇA

- JONES, S. J. (2009). *Moda Tasarımı*. Güncel Yayıncılık.
- RENFREW, C. & RENFREW, E. (2014). *Moda Tasarımında Koleksiyon Geliştirme*. Literatür Yayınları.
- HOPKINS, J. (2013). *Moda Tasarım Temelleri, Moda Çizimi*. Bilnet Matbaacılık.
- MOZOTA, B. B. (2005). *Tasarım Yönetimi*. İstanbul: MediaCat Kitapları.
- SEZGİN, N. (2021). *Vizyon*. İstanbul: Alternatif Yayıncılık.
- MEB. (2020). *Moda Tasarım Teknolojileri Alanı Çerçeve Öğretim Programı*. Ankara.

GENEL AĞ KAYNAKÇASI

- ORBAÇ, S. (2018). *Moda Tasarımcıları İçin Portfolyo Hazırlama Ve Örnek Uygulama*. Kasım 25, 2021 tarihinde <https://acikbilim.yok.gov.tr/>: <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/581878> adresinden alındı.
- ERDOĞAN, D. İ. & ERTÜRK, N. (2011). *Bir Moda Tasarımcısının Koleksiyon Hazırlama Süreci Simay Bülbül Örneği*. Kasım 25, 2021 tarihinde <https://earsiv.anadolu.edu.tr/>: <https://earsiv.anadolu.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11421/4976/1080568.pdf?sequence=1> adresinden alındı.
- GENÇTÜRK, G. & HIZAL, S. (2003). *Bir İletişim Biçimi Olarak Moda: "Modus"un Sınırları*. Kasım 25, 2021 tarihinde <https://dspace.ankara.edu.tr/>: <https://dspace.ankara.edu.tr/xmlui/handle/20.500.12575/62975> adresinden alındı.
- AĞAÇ, S. & ORBAÇ, S. (2017). *Moda Tasarım Alanında Portfolyo ve Türleri*. *Sosyal Bilimler Dergisi*. Kasım 25, 2021 tarihinde https://sobider.com/?mod=makale_tr_ozet&makale_id=31237 adresinden alındı.
- KIRDEMİR, S. (tarih yok). *Mesleki Teknik Çizim*. Kasım 25, 2021 tarihinde <https://acikders.ankara.edu.tr/>: <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=9711> adresinden alındı.
- ATALAYER, G. & BAHAR, C. (2016). *Tekstil Ve Hazır Giyim Sektöründe Marka, Pazar Ve Moda Eğilimlerinin Koleksiyona Etkisi*. *Ariş Dergisi*. Kasım 20, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aris/issue/43592/533790> adresinden alındı.
- ÖZTÜRK, F. & ÖZBAŞ, M. (2018). *Moda Olgusunun Sosyal Medya İletişimindeki Yerini Moda Kuramları Temeline Dayandırma*. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Ekim 21, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sisad/issue/38739/441626> adresinden alındı.
- YURT, D. & ÖZPULAT, F. (2011). *GÜNÜMÜZ BASKI DESENİ KUMAŞLARINDA DESEN TARZLARI ve TEKNİKLERİ*. *Akdeniz Sanat*. Kasım 20, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27654/291444> adresinden alındı.
- GÜRCÜM, B. H. & KARAKAŞ, F. (2017). *GÜNÜMÜZ BASKI DESENİ KUMAŞLARINDA DESEN TARZLARI ve TEKNİKLERİ*. *Akdeniz Sanat*. Kasım 20, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akdenizsanat/issue/27654/291444> adresinden alındı.
- ATILGAN, D. K. (2014). *GİYSİ TASARIMINDA ESİNLENMENİN VE ARAŞTIRMANIN YARATICILIĞA ETKİSİ*. *International Journal of Social Science*. Kasım 25, 2021 tarihinde <https://jasstudies.com/Dergi-TamDetay.aspx?ID=2486> adresinden alındı.
- MOLLA, A. (2007). *GİYSİ TASARIMI AŞAMALARININ İNCELENMESİ VE HAZIR GİYİM İŞLETMELERİNDEKİ TASARIMCI PERFORMANSININ DEĞERLENDİRİLMESİ YÜKSEK LİSANS TEZİ*. Kasım 25, 2021 tarihinde <http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/9384/211522.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı.

UĞUR, M. (tarih yok). *Giysi Tasarımı ve Üretimi*. Kasım 20, 2021 tarihinde <https://acikders.ankara.edu.tr/>: <https://acikders.ankara.edu.tr/course/view.php?id=7157> adresinden alındı.

ÖZYAZGAN, V. (2011). Hazır Giyim Sanayinde Maliyet Yönetimi. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*. Aralık 10, 2021 tarihinde <https://dergipark.org.tr/tr/pub/abmyoder/issue/46485/583794> adresinden alındı.

ATLAMIŞ, G. (2008). HAZIR GİYİM İŞLETMELERİNDE GİYİM SÜSLEME AŞAMASI UYGULAMALARI (İSTANBUL, İZMİR, KONYA, ADIYAMAN ÖRNEĞİ YÜKSEK LİSANS TEZİ. Kasım 25, 2021 tarihinde <http://acikerisimarsiv.selcuk.edu.tr:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/9887/218789.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı.

ARTAL, E. (2014). Moda Trend Tahmin ve Analizleri Tüketicilerin Moda Ürün Beklenti Düzeyleri. İstanbul: Haliç Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi. Mart 4, 2021 tarihinde https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/tezDetay.jsp?id=ovhH19U3uc7zGnfEwBQnDQ&no=784gj_NITI-ToRnWF6dLcCw adresinden alındı.

BAYAT, M. (2020). Bireysel Moda Tasarımcıları İle Kurumsal Firmalarda Çalışan Moda Tasarımcılarının Koleksiyon Oluşturma, Geliştirme Ve Üretim Aşamalarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. İstanbul: İstanbul Arel Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

<https://tr.123rf.com/> Erişim Tarihi: 25. 11. 2021

<https://www.shutterstock.com/tr/> Erişim Tarihi: 25. 11. 2021

Türk Dil Kurumu Sözlükleri. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>

Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü. Erişim adresi: <http://www.tubaterim.gov.tr/>

Kaynakça kısmı APA 6 referanslama sistemi kullanılarak oluşturulmuştur.

GÖRSEL VE ŞEKİL KAYNAKÇASI

Ders materyalinde bulunan görsel ve şekillerin kaynaklarına aşağıda verilen karekodu okutarak ya da bağlantı adresini kullanarak ulaşabilirsiniz.

<http://kitap.eba.gov.tr/karekod/Kaynak.php?KOD=2957>

CEVAP ANAHTARI

1. Öğrenme Birimi	
A	
1.	portfolyo
2.	tasarım
3.	konsept
4.	veri
5.	hikâye panosu
6.	trend
7.	avantgard giyim
8.	bohem
9.	hazır giyim
10.	pazar araştırması
B	
11.	D
12.	A
13.	C
14.	B
15.	E

2. Öğrenme Birimi	
A	
1.	eskiz
2.	tasarımcı
3.	teknik çizim
4.	modelist
5.	teknik föy
6.	baz kalıp
7.	postal planı
8.	süsleme
B	
9.	D
10.	B
11.	A
12.	D
13.	B
14.	A
15.	C
16.	E
17.	E

TEK NUMARADA BİRLEŞTİ!

112

155

110

122

177

156

Türkiye’de farklı acil yardım çağrıları için kullanılan 7 kuruma ait acil çağrı numaralarının (Sağlık: 112, Polis: 155, İtfaiye: 110, AFAD: 122, Orman: 177, Jandarma: 156, Sahil Güvenlik: 158) tek numara (112) altında toplanması amacıyla geliştirilmiştir.